

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Kaisu Soini

Maatilojen yhtiöittäminen vakuuttamisen ja riskienhallinnan näkökulmasta

LähiTapiola Etelä-Pohjanmaa

Opinnäytetyö

Kevät 2022

SeAMK Liiketalous ja kulttuuri
Liiketalouden tutkinto-ohjelma (AMK)

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Tutkinto-ohjelma: Liiketalous

Tekijä: Kaisu Soini

Työn nimi: Maatilojen yhtiöittäminen vakuuttamisen ja riskienhallinnan näkökulmasta

Ohjaaja: Tuulia Potka-Soininen

Vuosi: 2022

Sivumäärä: 56

Liitteiden lukumäärä: 2

Opinnäytetyön tutkimuksen tavoitteena oli selvittää LähiTapiola Etelä-Pohjanmaan osakeyhtiömuotoisilta maatala-asiakkailta, miten he yhtiöitettään liiketoiminnan ovat kokeneet vakuutusyhtiön toiminnan kumppanina riskienhallinnassa ja vakuuttajana. Tulosten pohjalta toimeksiantajayritykselle luotiin asiakasesite, joka oli kehitetty esiinnousseiden kehitystarpeiden pohjalta. Vastauksien pohjalta vakuutusyhtiö pystyy vastaamaan omiin toimintoihin ja prosesseihin liittyviin kehittämistarpeisiin tulevaisuutta ajatellen.

Teoreettinen viitekehys muodostuu yhtiöittämisestä ja siitä, miten juridinen toimintaympäristö, hallinto ja verotus tulee muuttumaan yritysmuodon muutoksen aikana. Tämän lisäksi käsitellään maatilayrittäjän tärkeitä kirjallisia sopimuksia maatilayrityksen toiminnan turvaamiseksi. Toisessa luvussa käsitellään maatilayrityksien riskejä, riskienhallintaa ja näihin varautumista.

Opinnäytetyön tutkimus osuus toteutettiin kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä. Tutkimusaineisto kerättiin puolistrukturoiduilla teemahaastatteluilla. Haastattelun kohderyhmänä oli LähiTapiolan maatilayrittäjäasiakkaat. Haastatteluun valikoitu viisi kohdeyrityksen osakeyhtiömuotoista maatilanyrittäjää. Tutkimusmenetelmänä laadullinen tutkimus antaa näkemyksen kohdeyrityksen maatilayrittäjäasiakkaiden kokemuksista kumppanina toimivasta vakuutusyhtiöstä. Analysointimenetelmänä tutkimusaineistolle käytettiin teemoittelua.

Haastattelussa yrittäjät nostivat esille vakuuttamiseen tulevan muutoksen henkilökohtaisen ja yrityksen vakuutusturvan välille, kun maatala yhtiöitettiin. Jatkossa yrittäjien tulee huomioida omistajuussuhde vakuuttaessaan tilan kohteita sekä huomioida oma henkilökohtainen vakuutusturva. Haastateltavat kokivat saavansa vakuuttamisen ratkaisulla turvaa tilan riskeihin yhtiöitettään liiketoiminnan. Yhteydenpito kumppaniin koettiin vaivattomaksi, ja vakuutusturvan uudelleenjärjestely yhtiöittämistilanteessa koettiin selkeäksi. Haastateltavat arvostivat vakuutusyhtiöltä saamaansa asiantuntevaa palvelua. Tuloksissa haastateltavat toivoivat huolenpitotapaamisiin säännöllisyyttä parin vuoden välein. Kohdeyritys LähiTapiola sai tutkimustuloksista tärkeää tietoa, joka mahdollistaa heidän toimintojensa parantamisen.

¹ Asiasanat: yhtiöittäminen, maatilayritys, riski, vakuutus, LähiTapiola

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Degree programme: Business Management

Author: Kaisu Soini

Title of thesis: Incorporation of farms from the perspective of insurance and risk management

Supervisor: Tuulia Potka-Soininen

Year: 2022

Number of pages: 56

Number of appendices: 2

The aim of the thesis was to find out how LähiTapiola Southern Ostrobothnia's limited company farm customers had experienced, after they had incorporated their business, the activities of the insurance company as a partner in risk management and as an insurer. Based on the results, a customer brochure was created for the commissioner company based on the needs for improvement brought out in a survey. Based on the responses, the insurance company will be able to react to the needs for improvement related to its own operations and processes in the future.

The theoretical framework consists of incorporation and how the legal environment, administration and taxation will change during the change of corporate form. In addition to this, the farm entrepreneur's important written contracts are discussed in order to secure the operations of the farm enterprise. The second chapter deals with the risks of farm enterprises, risk management, and how to be prepared for them.

The study included in the thesis was conducted using a qualitative research method. The data collection was carried out through semi-structured interviews. The target group of the interview consisted of LähiTapiola's farm entrepreneur clients. Five company-owned farm entrepreneurs of the target company were selected for the interview. As a research method, qualitative research gives an insight into the experiences of the target company's farm entrepreneur clients with the partner insurance company. Theme analysis was used as the method of analysis of the research data.

In the interview, the entrepreneurs raised the future change in insurance between personal and corporate insurance coverage when the farm was incorporated. In the future, entrepreneurs will have to take the ownership ratio into account when insuring items of the farm, apart from their own personal insurance coverage. The interviewees felt that, through insurance solutions, they secured the farm against risks after incorporating their business. Contact with the partner was perceived as easy and the rearrangement of insurance in the event of incorporation was perceived as clear. The interviewees appreciated the knowledgeable service they received from the insurance company. The interviewees wished care appointments to be regular, every two years. The target company received important information from the results of the study, allowing them to improve their functions.

¹ Keywords: incorporation, farm enterprise, risk, insurance, LähiTapiola

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	1
Thesis abstract	2
SISÄLTÖ	3
Kuvio- ja taulukkoluetelo	5
1 JOHDANTO	6
1.1 Tutkimuksen tausta ja aiheen merkitys	6
1.2 Tutkimusongelma, tutkimuskysymykset ja tutkimuksen tavoitteet	8
1.3 Tutkimuksen rakenne ja viitekehys	9
1.4 LähiTapiola Etelä-Pohjanmaa	9
2 AIKAISEMPIA TUTKIMUKSIA	11
3 MAATILOJEN YHTIÖITTÄMINEN	13
3.1 Yhtiöittämisen vaiheet	13
3.2 Maatilayrittäjän kirjalliset sopimukset	14
3.3 Yhtiöittämisen seurauksena tapahtuva muutos verotuksessa	17
3.4 Maatilayrityksen hallinto	18
4 RISKIENHALLINTA	21
4.1 Maatilanyrityksen riskitekijät	21
4.1.1 Sisäiset riskit	23
4.1.2 Ulkoiset riskit	27
4.2 Maatalousyriyksen riskienhallinta ja varautuminen	29
5 TUTKIMUSMENETELMÄ JA -AINEISTO	31
5.1 Tutkimusmenetelmän valinta	31
5.2 Tutkimusaineisto	32
5.3 Tutkimusaineiston analysointi ja tulkinta	33
5.4 Tutkimusaineiston laatu ja luotettavuus	34
6 TUTKIMUSTULOKSET	35
6.1 Yhtiöittäminen	35
6.2 Riskienhallinta ja riskit	39

6.3 Vakuutusyhtiö.....	42
7 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	46
LÄHTEET	49
LIITTEET	54

Kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvio 1. Maatalous - ja puutarhayritysten lukumäärä oikeudellisen muodon mukaan- Osakeyhtiö.....	7
Kuvio 2. Yhtiöittämisen vaiheet.....	13
Kuvio 3. Osakeyhtiön verotus ja tulonjako	17
Kuvio 5. Maatilan ihmisten turvallisuusarviointi riskienhallintatyökalulla	23
Taulukko 1. Maatilan riskikartta	22
Taulukko 2. Maatalousyrittäjien työtapaturmat työvaiheen ja sukupuolen mukaan 2016...	25
Taulukko 3. Haastellut osakeyhtiö tilat.....	32

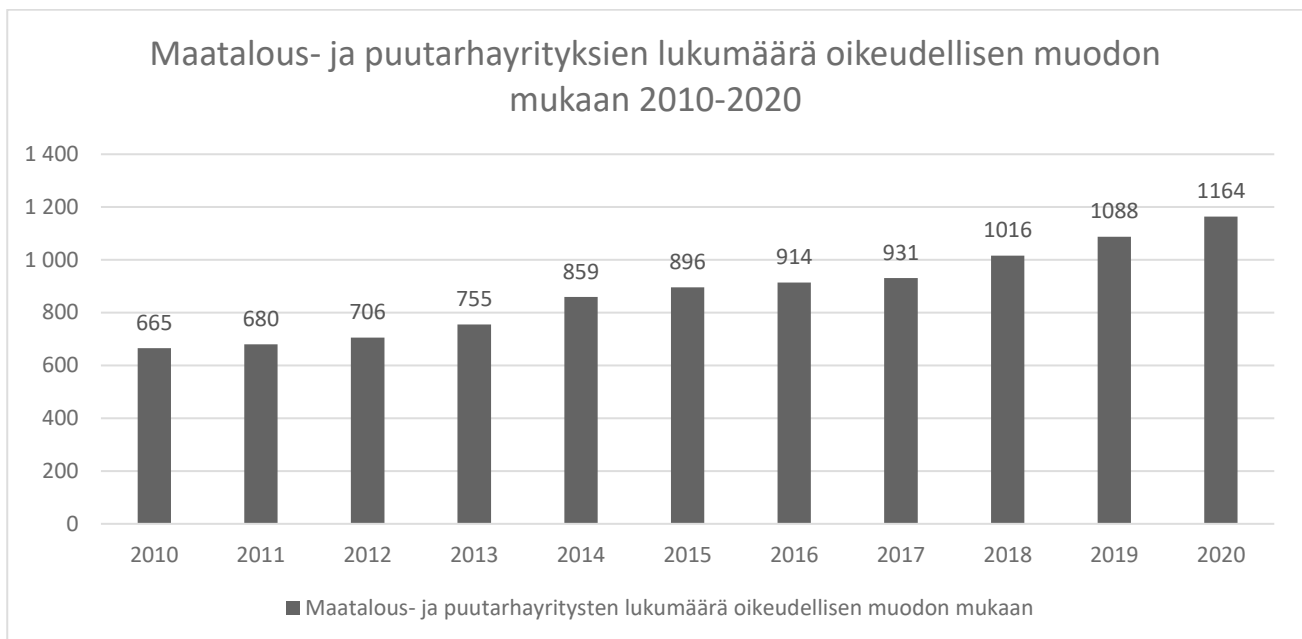
1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen tausta ja aiheen merkitys

Maatilayrittäjien toimintaympäristö ja maatalouden rakennekehitys ovat jatkuvassa muutoksessa, minkä vuoksi maatalous on yksi dynaamisimmista toimialoista. Tämän vuoksi moni yrittäjä miettiikin uuden muotoisia tapoja maatilayrityksen omistamiseen. Yrittäjien vähentyessä jäljelle jäävien yritysten koot kasvavat ja tuotannot jopa kaksinkertaistuvat. Liiketoiminnan kasvaessa tilalla vastaavasti taloudelliset vastuut sekä riskit kasvavat suuremmiksi. Ympäröivässä yhteiskunnassa yrittäjän on osattavakin arvioida omaa toimintaa muutostilanteissa uudelleen sekä tunnistaa tilan riskit ja varautua niihin.

Yhtiöittäminen onkin yksi riskienhallinnallinen keino, koska yhtiöittämishetkellä taloudellinen ja toiminnallinen kokonaisuus siirtyy osakeyhtiön omistukseen sekä hallintaan (Hallipelto ym. 2013, 15). Tällöin yksityinen henkilö ei enää ole vastuussa riskeistä, vaan yhtiöittämishetkessä riskit siirtyvät yhtiölle. Yhtiöittämiseen johtaneita syitä on mm. lainsäädännön kautta tulevat verotukselliset hyödyt, joita monet yrittäjät lähtevätkin tavoittelemaan.

Tutkittaessa Luonnonvarakeskuksen tietokantaa (Kuvio 1) on selvästi nähtävissä osakeyhtiömuotoisten maa- ja puutarhayrityksien määrän nousua vuosina 2010-2020. Luonnonvarakeskuksen taulukon mukaan vuosien 2010-2020 aikana osakeyhtiömuotoisten maatilojen määrä on kasvanut yli 40 prosenttia. Yritysmuotoisten maatilojen määrä on lähtenyt lisääntymään kappalelukumäärällisesti paljon, varsinkin vuoden 2018 jälkeen. Vaikka tilojen määrä on vähentynyt viimeisien vuosien aikana, on kuitenkin osakeyhtiömuotoisten maatilayrittäjien määrä noussut vähentyviä tiloja nopeampaa. Osakeyhtiömuotoisia tiloja Suomessa on eniten Varsinais-Suomessa sekä Etelä- ja Pohjois-Pohjanmaalla. Tuotantosunniltaan eniten yhtiöittäneitä tiloja ovat sika-, siipikarja- ja hevostalous sekä viljanviljely. (YhtiöWiki [viitattu 19.7.2021].)

Kuvio 1. Maatalous - ja puutarhayritysten lukumäärä oikeudellisen muodon mukaan- Osakeyhtiö (Tilastotietokanta, [viitattu 6.1.2022]).

Maatilayrityksen kartoittaessa tilan riskejä voi esille nousta myös sellaisia, joita yrittäjä ei pysty itse hallitsemaan ja tueksi tarvitaan vakuutuksia. Maatilayrittäjän yksi tärkein riskienhallinnallinen kumppani onkin vakuutusyhtiö. (Hallipelto ym. 2013, 100.) Hohl (2019, 11) kertoo, että maatilavakuutukset ovat vahinkojen hallitsemiseksi todella tärkeä riskienhallinnallinen lähestymistapa. Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan kartoituksen tavoitteena on riskien poistaminen kokonaan tai vaikutusten pienentäminen.

Lehtonen (2021) on tutkinut aiemmin riskienhallintaa maatilayrityksessä. Tutkimuksessa selvitettiin asiakkaiden kokemuksia vakuutusyhtiön toiminnasta tilakäynnin jälkeen. Tuloksissa kävi ilmi, että maatila-asiakkaiden kokemukset vakuutusyhtiöstä oli hyvät ja erityisesti asiakkaat olivat tyytyväisiä saamaansa asiakaspalveluun ja riskienhallintaan. Tämän tutkimuksen tavoitteena on antaa jo tutkitun aiheen lisäksi ymmärrystä maatila-asiakkaiden kokemuksista vakuutusyhtiön ollessa kumppanina riskienhallinnassa ja vakuuttajana, kun maatila yhtiöitetään. Tulosten pohjalta on tarkoitus löytää toimeksiantaja yritykselle ymmärrystä tämänhetkisistä kokemuksista ja niiden pohjalta löytää toimintojen kehityskohteita tulevaisuuden muuttuvaan maatilaliiketoimintaan.

1.2 Tutkimusongelma, tutkimuskysymykset ja tutkimuksen tavoitteet

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää LähiTapiola Etelä-Pohjanmaan maatilayrittäjä asiakkaiden käsityksiä sekä kokemuksia vakuutusyhtiön toiminnasta yhtiöittämisen aikana ja jälkeen. Aihe on ajankohtainen, sillä viimeisten vuosien aikana maatilaosakeyhtiöiden määrä on kasvanut ja tiedetään, että niiden määrä tulee lisääntymään myös tulevaisuudessa. Vakuutusyhtiön kannalta on tärkeää, että tunnistetaan asiakkaiden kokemukset yhtiön toiminnasta, jotta pystytään kehittämään omia prosesseja ja toimintoja. On tärkeää, että vakuutusyhtiö osaa vastata asiakkaidensa tarpeisiin ja riskienhallintaan yhtiömuodon vaihtuessa.

Tämän opinnäytetyön tutkimusongelmana on, miten osakeyhtiömuotoiset maatila-asiakkaat ovat vakuutusyhtiön toiminnan kokeneet kumppanina riskienhallinnassa ja vakuuttajana yhtiöitettyään liiketoiminnan. Tutkimuksen tavoitteena on saada tietoa vakuutusyhtiön toiminnasta vakuuttajana ja löytää vastauksien myötä kehittämistarpeita yhtiön omiin prosesseihin ja toimintoihin. Tutkimuksen tavoitteena on myös tuloksien pohjalta tuottaa asiakasesite toimeksiantaja yrityksen käyttöön. Esitteeseen on tarkoitus koota tärkeät asiat yhteen listaan, joka toimii yhtiömuodon muuttaneen yrittäjän muistilistana. Esitteen toteutusvaiheessa nostetaan esille tutkimuksessa esille kehityskohteita.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

1. Millaisia asioita yhtiöittämisen aikana nousi esille?
2. Miten riskienhallinta näkyy tilan toiminnoissa?
3. Millaista yhteistyötä vakuutusyhtiön kanssa on?

Tutkimus on tarkoitus toteuttaa laadullisilla teemahaastatteluilla. Koottujen haastatteluaineistojen pohjalta on tarkoitus löytää toimihintoihin kehittämistarpeita, jotta LähiTapiola voi vastata tulevaisuudessa yhä paremmin osakeyhtiömuotoisten maatilojen vakuuttamiseen sekä riskienhallintaan.

1.3 Tutkimuksen rakenne ja viitekehys

Johdannon jälkeen työssä käydään läpi aikaisempia tutkimuksia ja tutkielmia aiheeseen liittyen. Teoriaosuudessa käsitellään laajasti maatalojen yhtiöittämistä, joista empiirinen osuus opinnäytetyölle koostuukin:

- Yhtiöittämisprosessin kulusta
- Verotuksellisia muutoksia
- Yhtiömuodon hallinnosta

Toisessa pääluvussa käsitellään maatalouteen liittyviä riskejä ja näihin varautumista: Mitä riskejä maatilayrittäjä voi tilan toiminnoissa kohdata yhtiömuodon muuttumisen myötä sekä, kuinka yrittäjä näitä voi hallita ja ehkäistä.

Teoriaosuuden jälkeen opinnäytetyössä on tutkimusosio. Opinnäytetyön tutkimus toteutettiin laadullisella tutkimuksella, jonka aineisto koostui haastatteluista. Lopussa esille tulee tutkimuksen tulokset, jotka on haastatteluaineiston pohjalta analysoitu. Ennen tutkimuksen tuloksia käsitellään kuitenkin tutkimuksen laatua sekä luotettavuutta.

1.4 LähiTapiola Etelä-Pohjanmaa

Opinnäytetyön toimeksiantajana on LähiTapiola Etelä-Pohjanmaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö. LähiTapiola Etelä-Pohjanmaa on yksi LähiTapiola-ryhmään kuuluvista itsenäisiä alueyhtiöistä. LähiTapiola Etelä-Pohjanmaalla on pitkät pohjalaiset juuret, jotka ulottuvat yli 150-vuoden päähän silloiseen palovakuutusyhdistykseen.

LähiTapiola-ryhmän alaisuuteen kuuluu yhdeksäntoista itsenäistä keskinäistä alueyhtiötä. Keskinäinen vakuutusyhtiö on kokonaan asiakkaidensa omistama yhtiö, joka valitsee yhtiölle hallintoneuvoston, joka valitsee taas hallituksen. LähiTapiola yhtiön omistaja-asiakkaita on lähes 1,6 miljoonaa. (LähiTapiola, [viitattu 19.7.2021].)

LähiTapiola tarjoaa kattavat vahinkovakuuttamisen palvelut sekä yhteistyökumppanin kautta eläkevakuuttamisen. LähiTapiolan palvelutarjontaan kuuluvat myös säästämisen ja sijoittamisen palvelut. LähiTapiola-ryhmän asiakkaista jopa 6 prosenttia on maatala-

asiakkaita. Viljelijöistä sekä tuottajista markkinaosuus on ryhmällä kaksi kolmasosaa. Tilakokojen kasvaessa, myös vastaavasti riskit kasvavat euromääräisesti suuremmiksi. (LähiTapiola, [viitattu 19.7.2021].)

LähiTapiola Etelä-Pohjanmaalla työskentelee tällä hetkellä kolmetoista maa- ja metsätalous asiakkaiden maatala-asiatuntijaa. LähiTapiola haluaa olla edelläkävijänä maatalan riskienhallinnassa ja vahinkojen ennaltaehkäisyssä. LähiTapiola tarjoaa maksutonta turvallisuuskartoitusta. Tilalla käytävässä huolenpitokäynnissä on tarkoitus käydä yhdessä läpi tilan mahdolliset riskit ja samalla olla avuksi vahinkojen ehkäisyssä antamalla tietoa ja työkaluja sisäisten riskien vähentämiseksi. (Maatalan riskienhallinta, [viitattu 19.7.2021].)

2 AIKAISEMPIA TUTKIMUKSIA

Tähän kappaleeseen on koottu aiempia tutkimuksia aiheesta. Aiempia tutkimuksia tai vastaavia opinnäytetöitä vakuuttamisen ja riskienhallinnan näkökulmasta osakeyhtiömuotoisille maataloille ei ole tehty. Kuitenkin aikaisemmissa töissä on käsitelty hyvinkin monelta näkökulmalta tutkimuksen aihetta, kuten maatalousyrityksen yhtiöittämisen esiselvitys (Salonpää 2018), osakassopimukset maatalaosakeyhtiössä (Lindvall 2020) ja maatalousyrityksen riskienhallinta (Lehtonen 2021). Kaikki aiemmat tutkimukset sekä tutkielma osaltaan koskivat oman työni tutkimusaihetta eri näkökulmista

Salonpään opinnäytetyö keväältä 2018 käsittelee maatalousyrityksen yhtiöittämisen esiselvitystä. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitkä asiat täytyy ottaa huomioon ennen yhtiöittämistä. Salonpään tutkimuksessa haastateltiin viittä eri lihantuottajaa, jotka kaikki olivat toimintansa yhtiöittäneet. Osalla lihantuottajista oli osakeyhtiömuotoinen maatilayritys ollut kauemman, kun taas osalla oli yhtiöittäminen tapahtunut tutkimuksen tekohetkellä tai pian sen jälkeen. Tuloksissa on selvästi yhteneväisyyksiä, minkä vuoksi yhtiöittämistä tilalle toteutettiin, kuten tuotannon laajentaminen, tuloksen kasvattaminen ja verotukselliset edut. Verotushyödyt koettiin merkittäviksi maatalousyrityksien kohdalla. Tutkimuksessa tuli ilmi, että kaikki yhtiöittäneet olivat olleet tyytyväisiä päätökseen yhtiöittää liiketoiminta, koska yhtiöittämiselle asetetut tavoitteet täyttyivät. Osakeyhtiössä kirjanpito ja taloudellisesta hallinnasta syntyvät kulut ovat merkittävästi suurempia, kuin perinteisessä maatalousyrityksessä eikä tämä vaikuttanut yhtiöittämisen päätökseen tai siinä onnistumiseen.

Lindvallin (2020) pro gradu -tutkielma käsittelee osakassopimuksia maatalaosakeyhtiössä. Osakeyhtiömuotoisesti maataloutta harjoittavien määrä on kasvanut paljon, minkä vuoksi tutkimuskysymys: mistä seikoista maatalaosakeyhtiön osakassopimuksessa voidaan pätevästi ja sitovasti sopia, on ajankohtainen tutkimuksen aihe. Maatalaosakeyhtiöissä on selvästi tunnistettavissa kaksi erilaista toimintatapaa, joita ovat saman perheen omistama yhtiö eli perheomisteiset sekä yrittäjäkumppaneiden yhdessä omistamat maatalousyritykset. Tutkielmassa korostui kirjallisten sopimuksien tärkeys, koska osakassopimuksen laatiminen itsessään ennaltaehkäisee riitoja ja erimielisyyksiä. Yhtiössä on tärkeää, että osakkaat sopivat tarkkaan taloudellisista velvollisuuksista, työpanoksesta sekä tuotantoresursseista.

Tutkielmassaan Lindvall antaa selviä vastauksia, mistä seikoista osakassopimuksessa maatilayrittäjät voivat sopia lainsäädännön puitteissa ja mitä on tärkeää ottaa huomioon. Laadittaessa osakassopimusta Lindvall muistuttaa, että syytä on ottaa huomioon myös osakeyhtiölain päätöksentekoa ja eritoimielinten toimivallan jakoa koskevat pakottavat määräykset, sekä miettiä miten päätöksenteko toimii yhtiöjärjestyksen ja osakeyhtiölain mukaan kyseisen maatilaosakeyhtiön omistuspohjalla. Osakassopimukseen voidaan kirjata pakottavan sääntelyn sallimissa rajoissa myös tarkennuksia, kuten päätöksentekomenettelyä koskevia lausekkeita.

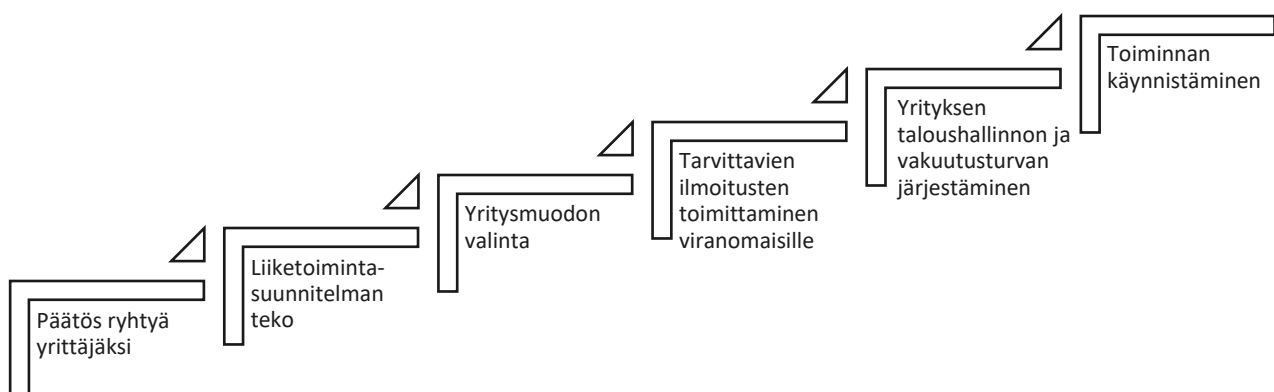
Lehtosen (2021) opinnäytetyön aihe käsitteli maatalousyrityksien riskienhallintaa sisäisten ja ulkoisten riskien kautta. Työssä käytiin läpi, mitä riskejä maatalousyrittäjä voi toiminnassaan kohdata ja miten näitä pystyisi omalla toiminnallaan ennaltaehkäisemään. Tutkimuksessa selvitettiin vakuutusyhtiön asiakkaiden kokemuksia vakuutusyhtiön toiminnasta tilakäynnin jälkeen. Tehdyssä tutkimuksessa tuli ilmi, että maatalousyrittäjät kaipaavat vakuutusyhtiön palaavan tarvittaessa parannusehdotuksiin tilakäynnin jälkeen. Pääsääntöisesti tutkimuksen mukaan maatalousyrittäjät olivat tyytyväisiä vakuutusyhtiöltä saamaansa asiakaspalveluun ja riskienhallintaan. Yhteydenpito todettiin parhaaksi henkilökohtaisilla tilakäynneillä sekä puhelimitse. Samalla korostui asiakkaiden arvostus henkilökunnan helppoon yhteydenpitoon.

3 MAATILOJEN YHTIÖITTÄMINEN

Lauhanen ym. (2018, 44) muistuttavat, että kasvua ja investointeja hakevien tilojen on hyvä miettiä, mikä yhtiömuoto vastaa parhaiten maatalan tarpeita ajatellen toiminnan turvaamista, kannattavuutta ja tehostamista. Viimeisen kymmenen vuoden aikana on selvästi nähtävissä maatalaosakeyhtiöiden määrän selvää kasvua. Osakeyhtiöittämisessä niin taloudellinen vastuu, kuin hallinnollisetkin asiat muuttuvat oikeudellisen muodon muuttuessa.

3.1 Yhtiöittämisen vaiheet

Maatilayrittäjät, jotka lähtevät hakemaan toiminnan yhtiöittämistä on olennaista miettiä, mikä yritysmuoto on paras ajatellen omaa liiketoimintaa. Yhtiöittämisen tavoitteena ja perusteena voi olla esimerkiksi liiketoiminnan kehittäminen. (Hallipelto ym. 2013, 20.) Jokaisella yritysmuodolla on omat hyödyt ja haitat riippuen maatilayrityksen koosta, elinkaaren vaiheesta tai omistajayrittäjien toiveista (Kay, Edwards & Duffy 2019, 270). Maatilayritykset ovat tyypillisesti perhetiloja, joihin kuuluu yksi tai kaksi perheenjäsentä tai muita tilalla työskenteleviä (Leppälä, Murtonen & Kauranen 2012, 44).

Kuvio 2. Yhtiöittämisen vaiheet (Österman 2007, 8–9).

Asiantuntijoiden avulla saa toiminnan aloittamiseen apua ilmoituksien laadinnassa sekä tukea yrityksen taloushallinnon ja vahinkovakuuttamisen palveluihin. Yllä olevassa (Kuvio 2) on kuvattu yhtiöittämisen vaiheet.

Yhtiöittämistä suunnittelevien tilojen onkin alkuvaiheessa tehtävä päätös oikeudellisen muodon muutoksesta ja yrittäjäksi lähtemisestä. Liiketoimintasuunnitelman kirjallinen toteuttaminen yhtiöittämisen alkuvaiheessa ohjaa toiminnan etenemistä. Yhtiöittämisprosessin osapuolina on viranomaistahoja, jonne tulee yrityksen perustamiseen liittyviä asioita ilmoittaa. (Österman 2007, 8–9.)

Pulkkinen (2022, 25) korostaa, että on tärkeää valita yhtiöittämisselvityksen tekijäksi kokenut asiantuntija, jolla on ymmärrystä maataloudesta. Asiantuntijan kanssa on tärkeää pohtia myös oikeaa ajankohtaa yhtiöittämiselle. Asiantuntijan laatimiin yhtiöittämissuunnitelmiin on tärkeää perehtyä huolella. Maatilan osakeyhtiöittäminen on pitkä prosessi, eikä käy vain sormia napsauttamalla, korostaa Pulkkinen (s. 25). Kaikki maatalousomaisuus sekä kiinteistö siirretään yhtiölle apportina (Paavilainen 2017). Tässä vaiheessa kaiken tuotanto-omaisuuden arvo selvittää taseeseen oikeilla arvoilla, jotka on etsittävä esimerkiksi kauppakirjoista (Pulkkinen 2022, 25).

Liiketoiminnan yhtiöittämisen jälkeen tulee ajankohtaiseksi vakuutusturvan sekä yrityksen taloushallinnon järjestelyt. Muutos osakeyhtiöittämiseksi vaikuttaa vakuutusturvaan siten, että jatkossa osakeyhtiö vakuuttaa omat riskinsä sekä kohteensa itse ja yksityispuoli kuuluu henkilökohtaisiin vakuutuksiin. Tämän lisäksi kirjanpidolliset toimet, kuten yrityksen taloushallinto tulee muuttumaan, minkä vuoksi järjestelyt yrityksen taloushallintoon tulevat ajankohtaisiksi. (Österman ym. 2007, 8–9.)

3.2 Maatilayrittäjän kirjalliset sopimukset

Pulkkinen (2022, 25) kertoo, että yhtiöittämistä suunnittelevien tilojen tulee laatia myös osakkaiden kesken olevat kirjalliset sopimukset sekä henkivakuutukset kuntoon yllättävien tilanteiden varalle. Maatilayrityksen kirjalliset sopimukset ovat yksi tärkeä osa riskienhallintaa ajatellen tilan toimivuutta ja jatkuvuutta myös muutostilanteissa. Mitä suuremmaksi tilakoot kasvavat, sitä tärkeämpään asemaan nousee myös erilaiset juridiset sopimukset. (OP [viitattu 5.3.2022].) Kirjallisilla sopimuksilla pystytään varmistamaan myös maatilayrityksen jatkuvuus mahdollisissa vahinkotilanteissa.

Osakassopimus

Yhtiöittämisen myötä varsinkin osakassopimukset tulevat todella ajankohtaisiksi, mikäli maatilayrityksessä on muitakin yhtiökumppaneita (OP [viitattu 5.3.2022]). Perheyhtiöiden osakassopimuksen osapuolina ovat kaikki yhtiön osakkeiden omistajaosakkaat (Hannula & Kari 2007, 62). Osakassopimus on yhtiön osakkaiden solmima sopimus, joka toimii yrityksen toiminnan selkärankana. Osakassopimus toimii yrityksen keskinäisenä sitovana asiakirjana, joka määrittelee, miten yhtiössä toimitaan. (MTK-Etelä-Pohjanmaa 2022.) Osakassopimuksella voidaan sopia joustavammin ja tehokkaammin osakkeenomistajien välisiä asioita verrattuna yhtiöjärjestykseen (Minilex [viitattu 18.9.2021]). Toiminnan muuttuessa on tärkeää muistaa myös tarkastella osakassopimusta liiketoiminnan, rahoituksen tai riskitason muuttuessa merkittävästi (Hannula & Kari 2007, 36).

Sopimuksia tehtäessä on tärkeää yhteensovittaa kuitenkin yhtiöjärjestys ja osakassopimus, etteivät ne ole ristiriidassa keskenään. Maatilayrityksien kohdalla on tärkeää tuntea myös toimiala, sekä muun muassa verotuksen ja tukipolitiikan sanelemat reunaehdot. (Finanssiala 2020.) Osakassopimuksessa sovitaan tyypilliset yrityksen rahoittamiseen, hallintoon sekä osakkeiden vaihdantaan liittyvät asiat. Maatilayrityksessä kannattaa lisäksi sopia käytännönläheisistä toimintaan ja tuotantoon liittyvistä seikoista. (Mt.) Osakassopimuksessa voidaan sopia monista eri asioista, kuten voitonjaosta, osingon jaosta ja työpanoksesta yrityksessä (MTK-Etelä-Pohjanmaa 2022).

Edunvalvontavaltuutus

Holhoustoimen tarkoituksena on valvoa niiden henkilöiden oikeuksia ja etuja, jotka eivät sairauden tms. vuoksi voi itse pitää huolta taloudellisista asioista (MTK-Etelä-Pohjanmaa 2022). Edunvalvontavaltuutus on joustava tapa etukäteen järjestellä asioiden hoitoa, mikäli itse olisi myöhemmässä vaiheessa kykenemätön hoitamaan omia asioita. Ennalta laadittu valtuutus voi olla varautumista mahdollisiin sairauksiin tai tapaturmiin.

Laatimalla edunvalvontakirjan pystyy valtuutettu hoitamaan valvottavan tavanomaisia ja arkipäisiä asioita sekä omaisuuden huolehtimista. Mikäli valtuuttajalla on yritysliiketoimintaa, voi myös näitä tarvittaessa järjestellä. (Digi- ja väestötietovirasto [Viitattu 18.9.2021].)

Valtakirjalla on tiukat muotovaatimukset, kuinka tämä tulee tehdä. Valtuuttajan ollessa kykenemätön itse huolehtimaan valtuutukseen kuuluvista asioista, voidaan valtuutus vahvistaa maistraatissa. Valtuutus astuu voimaan, kun tämä on maistraatissa vahvistettu. (Anttila 2007, 2.) Mikäli valtuuttajalla on säilynyt oikeustoimikelpoisuus voi hän ohjeistaa omaosuuksenhoidossa vielä siinäkin vaiheessa, kun edunvalvontavaltuutettu on hoitamassa tehtäväänsä (Anttila 2007, 124).

Testamentti

Testamentti on dokumentti, jolla pystyy määrittelemään, miten omaisuus eli jäämistö tullaan kuoleman jälkeen jakamaan. Testamentti on kirjallisesti tehtävä asiakirja, jonka voi laatia yhdessä asiantuntijan kanssa. (Suomi.fi 2021a.) Testamentti mahdollistaa perintökaaren mukaisesta perimysjärjestyksestä poikkeamisen. Testamentti on tärkeää tehdä, koska sillä voidaan turvata myös läheisten tulevaisuutta. (Erkkilä 2019.)

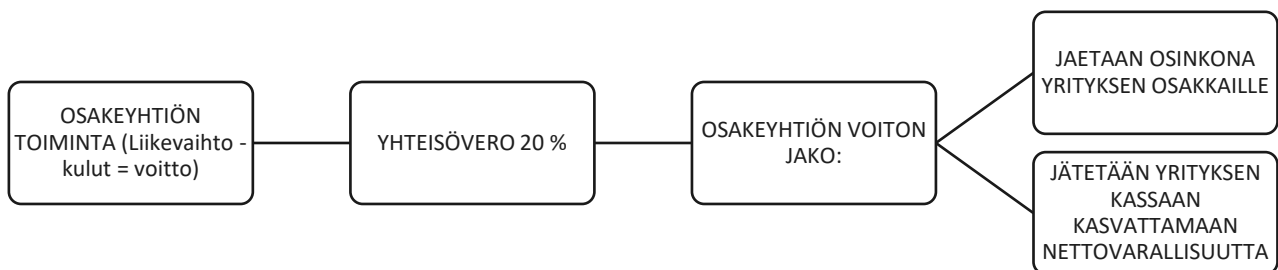
Keskinäinen testamentti on aviopuolisoiden käyttämä. Toisen menehdyttyä saa toinen molempien omaisuuden. Keskinäistä testamenttia on olemassa kahta tyyppiä keskinäinen hallintatestamentti ja keskinäinen omistusoikeustestamentti sekä lisäksi harvemmin käytettävä käyttökelpoisuustestamentti. (Norri 2017, 120.)

Avioehto

Avioehto on keskinäinen sopimus aviopuolisoiden tai rekisteröidyn suhteen osapuolien kanssa. Avioehtosopimuksella voidaan määritellä, että molemmat osapuolet saavat pitää ennen avioliittoa edeltäneen varallisuuden. Sopimuksella voidaan lisäksi määrätä, että puolisoilla ei ole avio oikeutta perintöön, yritykseen tai maatilaan. (Suomi.fi 2021b.) Sopimus on allekirjoitettava yhtäaikaaisesti sopimuksen todistajien läsnä ollessa. Avioehdossa voidaan rajata molemminpuolinen tai toispuolinen oikeus avioeron tai kuoleman varalta. Avioehto tehtäessä voidaan se laatia koskemaan koko omaisuutta tai vain tiettyä osaa. (MTK-Etelä-Pohjanmaa 2022.)

3.3 Yhtiöittämisen seurauksena tapahtuva muutos verotuksessa

Tuloverotuksessa maatalouden tulo muodostaa oman tulonlähteensä. Verotettava tulo määritellään MVL eli maatilatalouden tuloverolain säädösten mukaisesti. Osakeyhtiössä kaikki toiminta, mikä on aiemmin kuulunut yksityisen maataloudenharjoittajan MVL tulonlähteeseen, kuuluu myös osakeyhtiön toimintaan. Näitä ovat esimerkiksi kotieläintuotanto ja peltoviljely. (Ojala 2014.) Osakeyhtiöitetillä maatilayrityksellä toiminnan suurimpia muutoksia ovat verotukselliset asiat. Aiemmin yrittäjän omaa maatalouden taloutta verotettiin henkilökohtaisen verotuksen alla, joka määräytyi oman ansiotulon mukaisesti. Osakeyhtiömuotoisessa maatilassa vastaavasti tulosta verotetaan osakeyhtiön verotuksella. Osakeyhtiön tuloveroprosentti on aina 20 prosenttia. (L.12.12.1958/482.) Osakeyhtiömuotoinen toiminta antaa verosuunnitteluun työkaluja enemmän verrattuna, vaikka henkilöyhtiöön. (Österman 2007, 17).

Kuvio 3. Osakeyhtiön verotus ja tulonjako (Verohallinto [viitattu 8.5.2022]).

Osakeyhtiössä varojen jako tapahtuu osakeyhtiölain säädöksiensä mukaisesti mm. osingon jakona. Osakeyhtiön yhtiökokouksessa päätetään osinkojen jakamisesta, joka perustuu yrityksen viimeisimpään tilinpäätökseen. Kun listaamattomasta yhtiöstä maksetaan osinkoa enintään 150 000 euroa, osingon maksava yhtiö tekee siitä 7,5 prosentin ennakonpidätyksen. (Verohallinto 2021a.) Voitto voidaan myös osakeyhtiössä jättää kasvattamaan yhtiön nettovarallisuutta (YhtiöWiki [viitattu 2.9.2021]).

Tällöin, kun saatava osinko tulee olemaan enintään 8 prosenttia osakkeen matemaattisesta arvosta, puhutaan pääomaosingosta. Mikäli osingoista saatava matemaattinen arvo on enemmän, kuin edellä mainittu 8 prosenttia katsotaan tämä ansiotulo-osingoksi. Osakkeen

matemaattinen arvo lasketaan yrityksen edellisen vuoden tilikauden taseen perusteella. Laskennallisesti verohallinnon matemaattinen arvo saadaan tällöin, kuin yrityksen varoista vähennetään velat ja saatu erotus jaetaan yrityksen osakkeiden määrällä. Osinkojen jakautuessa ansio- ja pääomaverotukseen, eroaa näissä oleellisesti verotusprosentit. Yhtiöstä kannattaakin ottaa osinkoa enintään kahdeksan prosenttia tämän nettovarallisuudesta. Kun otettava osinko on alle kahdeksan prosenttia, verotetaan tätä 25 prosentin pääomatulona. Mikäli yhtiöstä otetaan osinko enemmän, kuin kahdeksan prosenttia matemaattisesta arvosta verotetaan tätä 75 prosentin ansiotulona. (Verohallinto 2021a.)

Yhtiö voi maksaa osakkailleen myös palkkaa. Palkanmaksussa täytyy muistaa, että se ei ole varojen jakoa vaan liiketoimi, josta pidätetään ennakonpidätys ja sosiaalivakuutusmaksut. Työnantajan sosiaalimaksuja ovat sairaus-, työeläke-, työttömyys-, työtapaturma-, ja ryhmähenkivakuutusmaksut. Työnantajan maksuja tulee työnantajan maksaa tällöin, kun työntekijä on 16-67 vuotias. (Verohallinto 2021b.) Osakkaalle maksettava palkka on yhtiölle vähennyskelpoista menoa. Palkan on kuitenkin oltava kohtuullinen. (Kuja-Lipasti 2017.) Maatilayrityksessä yrittäjä voi palkanmaksun lisäksi maksaa itselleen verottomia kulukorvauksia, kuten kilometrikorvauksia sekä päivärahoja verohallinnon ohjeiden mukaisesti. Tämän lisäksi muita etuja voi olla auto-, puhelin- tai muut luontaisedut. (Yrittäjät [viitattu 23.5.2022].)

3.4 Maatilayrityksen hallinto

Osakeyhtiö on oma itsenäinen oikeushenkilö sekä verovelvollinen (Paavilainen 2017). Yhtiö vastaa omista varoista ja veloistaan yksin. Omistajan vastuu yhtiössä rajoittuu yritykseen sijoitettuun pääomaan. Osakeyhtiöittäminen on yksi riskienhallinnallinen keino yksityistalouden turvaamiseksi, koska juridinen toimintaympäristö muuttuu. Tämän lisäksi osakeyhtiömuotoinen maatalous tuo useita vaihtoehtoja toiminnan vaiheittaiseen siirtämiseen, rahoitukseen ja omistuspohjaan (Kuja-Lipasti 2017).

Osakeyhtiölaki määrittää, että osakeyhtiöillä on oltava hallitus. Hallitus onkin osakeyhtiössä yksi keskeisin toimielin. Korkein päätösvalta yhtiössä on kuitenkin osakkaista muodostuvalla yhtiökokouksella. Yhtiökokous valitseekin osakeyhtiölle hallituksen ja hallitus varmistaa, että

yhtiön hallinto ja toiminta ovat asianmukaista. Tämän lisäksi hallituksen tehtävänä on varmistaa, että varainhoidon ja kirjanpidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Osakeyhtiö voi halutessaan valita toimitusjohtajan, jonka tehtävänä on johtaa käytännön toimintaa yrityksessä. Hallituksen vastuulla on tehdä päätöksiä ja käsitellä asioita kokouksissa. (L 21.7.2006/624.)

Yhtiökokous muodostuu yrityksen omistajista. Yhtiökokouksen tarkoituksena on kokoontua päättämään yhtiön asioista. Päätettäviä yrityksen asioita on mm. jaettavan osingon määrän yrityksen osakkaille. Varsinainen yhtiökokous on kuitenkin pakollinen ja tulee vuosittain kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä pitää. (L 21.7.2006/624.)

Osakeyhtiö on kirjanpitovelvollinen. (L 30.12.1997/1336). Tämä tarkoittaa suoriteperusteista tasetta ja tilinpäätöstä. Yhtiön talouden seurannankannalta kaksinkertainen eli suoriteperusteinen tilinpäätös antaa tarkempaa tietoa ja dataa taloudellisesta tilanteesta yritykselle. (YhtiöWiki [viitattu 2.9.2021].) Tämä mahdollistaa maatilayrittäjälle yrityksen taloudellisesta tilanteesta parempaa informaatiota verraten aiempaan paperiseen kirjanpitoon. Yrittäjä tuntee paremmin yrityksen kulurakenteen, joka samalla mahdollistaa taloudellisesta tilanteesta ajantasaista tietoa.

Osakeyhtiömuotoisen maatilayrityksen on tärkeää valita maatalousalan tunteva tilitoimisto ja samassa siirtyä myös sähköiseen kirjanpitoon. Tilitoimiston tulee elinkeinoverolain lisäksi tuntea myös maatilatalouden tuloverolaki. Maatilaosakeyhtiön veroilmoitus ja tilinpäätös tehdään maksuperusteisesti, vaikka muutoin osakeyhtiömuotoisen maatilalan kirjanpito hoidetaankin suoriteperusteisena. (Pulkinen 2022, 25–26.)

Yhteenvetona kappaleen kolme voidaan todeta, että yhtiöittäminen on useasta hyvin pitkän aikavälin projekti, johon on hyvä suunnitteluvaiheessa jo varautua. Yhtiöittämisessä tärkeänä toimielimenä on asiantuntijat, jotka ovat apuna yhtiöittämisen suunnittelu ja toteutusvaiheessa. Yhtiöittämisvaiheessa oikeudellisen muodon muutoksen myötä juridinen toimintaympäristö muuttuu, jolloin myös vahinkovakuuttamisen tarpeisiin ja tuotteisiin tulee muutosta. Vakuutusturva on tärkeää päivittää ajantasaiseksi yhtiöittämisen tehtyä. Taloushallinnolliset toimet muuttuvat ja samoin toimintaa ohjaava osakeyhtiölaki tulee ohjaamaan yrityksen taloushallintoa sekä yrityksen hallintoa. Osakeyhtiöitettyllä tilalla

tuleekin osakeyhtiölain mukaisesti olla hallitus, joka järjestäytyy vähintään vuosittain yhtiökokouksen muodossa. Yhtiökokouksen tarkoituksena on päättää yritystä koskevista asioista, kuten osingon jaosta.

4 RISKIENHALLINTA

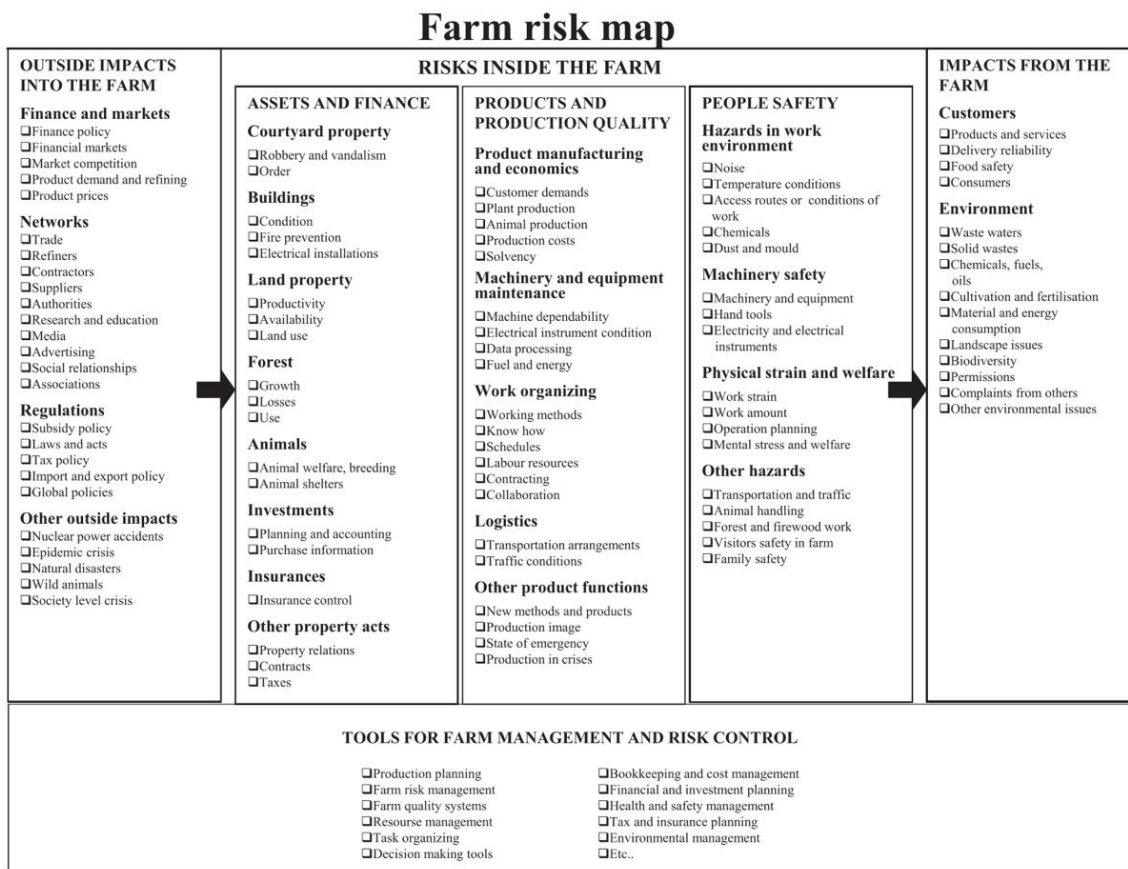
Riskienhallinta on todella käytännönläheistä toimintaa ja tärkeää siinä onkin vahinkojen ennaltaehkäisy ja riskeihin varautuminen. Riskienhallinta toimenpiteillä pystytään merkittävästi vähentämään riskien toteutumisien mahdollisuutta. Hyvällä riskienhallinnalla sekä varautumissuunnitelmalla voidaan minimoida riskit ja niiden toteutumisen negatiiviset seuraukset.

4.1 Maatilanyrityksen riskitekijät

Riskienhallinnan tärkeys korostuu erityisesti muutostilanteissa, kuten yhtiöittämisessä. Yhtiöittämisprosessin aikana on tärkeää arvioida yhtiöittämisvaiheen mahdolliset riskit sekä yhtiöittämisen toteutumisen jälkeiset riskit (Hallipelto ym. 2013, 98). Riskien toteutuessa ne vaarantavat liiketoimintaa, henkilöstöä, eläimiä sekä omaisuutta. Maatilayrityksen tunnistaessa tilan omat resurssit sekä tuotantoprosessit ovat myös niihin liittyvät riskit helpompi tunnistaa. Riskien kokonaisvaltainen kartoitus auttaa tiloilla parantamaan tilan turvallisuutta ja tuottavuutta. (Luonnonvarakeskus, [viitattu 17.8.2021].)

Maatalousyrittäjä voi paljon omalla toiminnallaan vaikuttaa maatilán riskeihin (Leppälä & Murtonen 2007). Riskikartoitusta tehdessä voi ilmetä myös sellaisia riskejä, joita ei voida hallita tai näiden hallitsemiseksi tarvitaan esimerkiksi vakuutuksia (Hallipelto ym. 2013, 100). Kattavien henkilö- ja esinevakuutuksien lisäksi on tärkeää muistaa myös varautua vakuuttamalla tuotannon keskeytymiseen (Pulkkinen 2015). Maatilán kokonaisvaltaisen riskienhallinnan kartoittamisen tavoitteena on varmistaa, ettei tilalla tarvitse pelätä henkilö- tai omaisuusvahinkoja. Maatiloille toteutetun kyselyn mukaan yleisimpiä riskitekijöitä ovat riippuvuus tilán avainhenkilöön, palo, konerikot, työn rasittavuus ja suuri peltoala. (Leppälä ym. 2012, 48.)

Taulukko 1. Maatilan riskikartta (Leppälä, Murtonen & Kauranen 2012, 48)

Riskienhallinta on jaettu maatilayrityksessä sisäisiin ja ulkoisiin riskeihin (Taulukko 1). Ulkoiset riskit sisältävät markkina- ja hintariskejä. Näihin lukeutuu tuotteiden hinnat, urakoitsiat sekä muu työvoima, viranomaiset sekä tukipolitiikka. Lisäksi epidemiat ja kriisitilanteet ovat osa ulkoisia riskejä. Nämä ovat riskejä, joidenka toteutumiseen yrittäjä ei itse voi vaikuttaa.

Vastaavasti sisäisiin riskeihin kuuluvat henkilö, tuotanto sekä omaisuusriskit. Yrityksen toiminnan kannalta työkoneet ja näiden turvallisuus sekä eläinten ja viljantuotanto ovat isossa roolissa yrityksen toiminnassa. Näiden lisäksi myös henkilöriskit, jotka kohdistuvat tilan avainhenkilöihin sekä työvoimaan ovat osa sisäisiä riskejä. (Leppälä ym. 2012, 48.)

4.1.1 Sisäiset riskit

Henkilöriskit

Henkilöriskien hallinta on yksi tärkein osa kokonaisvaltaista riskienhallintaa ja strategista suunnittelua yrityksessä (Juvonen ym. 2014, 61). Työhön ja työympäristöön liittyviä henkilöriskejä ovat tapaturmat, ammattitaudit sekä koneturvallisuudesta aiheutuvat henkilövahingot (mts. 73). Alla olevaan kuvioon (Kuvio 5) on koottu maatilalle suunnattu riskienhallintatyökalu, joka osoittaa maatilayrityksen tehtävien monimuotoisuuden.

Kuvio 4. Maatilan ihmisten turvallisuusarviointi riskienhallintatyökalulla (Leppälä, Murtonen & Kauranen 2012, 48).

Maatalousyrittäjän henkilöturvan perustana on eläkelain mukainen MYEL-vakuutus, eli maatalousyrittäjien eläkevakuutus. MYEL-eläkevakuutuksen lisäksi Melasta saa MATA eli maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen. (Mela 2021.) Maatalousyrittäjän MYEL-työtulo onkin tärkeää mitoittaa todellisten työtulojen mukaisiksi. Tällöin myös päiväraha ja muut korvaukset ovat tapaturman ja sairauden sattuessa kohdallaan. (Eskola 2009, 87–88.)

Yritystoiminnan harjoittaminen Suomessa edellyttää myös lakisääteisten vakuutusturvien hankkimista. Lakisääteinen tapaturmavakuutus on työnantajan otettava ammattitautien sekä tapaturmien varalta. Tämän lisäksi työnantajan on otettava työntekijöiden työeläkevakuutus eli TyEL. Lakisääteistä tapaturmavakuutusta ei takautuvasti voi tehdä ja vakuutusmaksu perustuu työtehtävän ja palkan mukaisesti. (Ilmonen ym. 2016, 146–147.)

Maatalousyritykset ovat henkilöstömäärältään ja kooltaan varsin pieniä yrityksiä, mutta toiminnoiltaan yritykset ovat yhtä laaja-alaisia, kuin muutkin yritykset. Maatalouden rakennekehitys nopeutuu ja teknologia kehittyy jatkuvasti, joka osaltaan vaikuttaa maataloustyöhön ja yrittäjyyteen. Näiden muutoksien ja kehityksien seurauksena myös työturvallisuuteen kiinnitetään yhä enemmän huomiota, koska tapaturmat ja ammattitaudit ovat yleisimpiä maataloudessa. (Jokipii, Teräväinen & Helin 2005, 4.)

Tapaturmat lisäävät usein menoja ja vaikuttavat myös alentavasti tuloihin. Pahimmissa tapauksissa tapaturma saattaa johtaa myös pysyvään työkyvyttömyyteen, joka muuttaa kerralla koko yrityksen toimintaa. Yrityksien onkin tärkeää miettiä selviytymistä tapaturmien kohdalla, mikäli työkyky alentuisi tai tapaturma sattuukin sesonki aikana. (Ristola & Lumiaho 2009, 89-92.) Lakisääteistä turvaa onkin tärkeää täydentää henkilöturvavakuutuksilla, kuten henki- ja sairaskuluvakuutuksilla (Pulkkinen, 2015). Vakuutusten tarkoituksena on turvata tuotannon jatkuvuus maatilalla myös avainhenkilön työkyvyttömyyden tai kuoleman varalta (Maatilayrittäjän henkilöturvaa, [viitattu 18.8.2021]).

Taulukko 2. Maatalousyrittäjien työtapaturmat työvaiheen ja sukupuolen mukaan 2016. (Tilastokanta 2018 [viitattu 17.8.2021]).

	Yhteensä		Miehet		Naiset	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Yhteensä	2 939	100	2 159	100	780	100
Maanviljelytyöt	466	15,9	400	18,5	66	8,5
Karjanhoitotyöt	1 315	44,7	731	33,9	584	74,9
Metsätyöt	324	11,0	302	14,0	22	2,8
Rakennustyöt	123	4,2	104	4,8	19	2,4
Maatilatalouden muut työt	581	19,8	507	23,5	74	9,5
Muut työt	118	4,0	103	4,8	15	1,9

Maatilayrityksen tapaturmariskit riippuvat paljon tuotantosuunnasta ja työmenetelmistä (Sinisalo 2007, 12). Yllä olevassa Tilastokeskuksen (Taulukko 2) on selvästi nähtävissä, että kotieläintiloilla sekä muissa maataloudentöissä kuten kone-, rakennus- ja asennustöissä sattuu enemmän työtapaturmia verrattuna kasvinviljelytiloihin. Työt sekä työolot eroavat todella paljon erilaisilla tiloilla, vaikka kooltaan ja tuotantosuunnaltaan tilat olisivat hyvin samanlaisiakin. Varsinkin sesonkiaikana pitkät työpäivät vaikuttavat jaksamiseen, jolloin myös tapaturmien sattumisen riski kasvaa. (Sinisalo 2007, 12.)

Tapaturmariskejä pystyy ennalta ehkäisemään esimerkiksi suunnittelemalla tai muuttamalla työoloja paremmiksi. Huomiota erityisesti kannattaa kiinnittää koneisiin, työmenetelmiin ja tuotantorakennuksien ratkaisuihin. (Jokipii ym. 2005, 25.) Lisäksi työntekijöiden turvallisuuden parantamisen kannalta on tärkeää huolehtia riittävästä levosta ja työssä jaksamisesta (Sinisalo 2007, 12). Tapaturmien ennaltaehkäisevässä toiminnassa on tärkeää panostaa kattavaan perehdyttämiseen, työnopastukseen sekä siisteyden ylläpitämisellä (Sinisalo 2007, 30).

Tuotanto- ja omaisuusriskit

Omaisuusriskit ovat monelle yritykselle helpommin tunnistettavissa olevia sekä konkreettisempia riskejä. Omaisuuteen kohdistuvia riskejä ovat mm. tulipalo, noki, myrsky sekä ilkivalta. (Juvonen ym. 2014, 86.) Tuotantorakennuksien palovahingot merkitsevät aina suuria vahinkoja, jossa rakennuksen lisäksi saattaa tuhoutua tuotantoeläimiä sekä muuta omaisuutta (Jokipii ym. 2005, 60). Maatilavakuutukset ovatkin tärkeä lähestymistapa tuotannon riskienhallintaan. Maatilavakuutus kattaakin pääasiassa kaikki maatalouden omaisuuden fyysiset vahingot (Hohl 2019, 11). Palovahinkojen ennaltaehkäisyssä on tärkeää, että tilalla on riittävä määrä alkusammutuskalustoa, jonka tulee olla helposti saatavissa ja asianmukaisesti tarkastettuja (Juvonen ym. 2014, 91).

Maatiloilla tyypillisimmin palot saavat alkunsa sähkölaitteista, työkoneista, lämpökeskuksista ja viljankuivaamoista. Palon syynä usein on puutteelliset sähköasennukset, ukkonen, tulityöt tai lämmityslaitteet. (Jokipii ym. 2005, 60.) Murtonen & Ristola (2009, 74–82) muistuttaa, että tilojen täytyy erityisesti kiinnittää huomiota paloturvallisuuteen, sillä vahingot ovat lisääntyneet huomattavasti. Vuosittain kuivureiden palovahingot aiheuttavat jopa satojen tuhansien vahinkoja (Maatilan riskienhallinta, [viitattu 18.8.2021]). Yleisen siisteyden ja järjestyksen ylläpidolla on tärkeä osa palovahinkojen torjunnassa. Vahinkojen syttymistodennäköisyys pienenee ja mahdollisten palovahinkojen sammuttaminen on helpompaa. (Jokipii ym. 2005, 60.)

Pelastuslaki edellyttää maatilayrityksiltä oma-aloitteellista varautumista vahinkojen ennaltaehkäisyyn. Lain mukaan suurehkojen ja investointeja tekevien tilojen onkin laadittava pelastussuunnitelman. Pelastussuunnitelma on laadittava maatiloille, joiden toimintaympäristössä on eläinsuojia, viljankuivaamoja tai teholtaan suuri lämpökeskus. Pelastussuunnitelma on kuitenkin tärkeää tehdä koosta tai tuotannosta riippumatta jokaiselle tilalle. Suunnitelman tarkoituksena on pelastaa ihmishenkiä, omaisuutta, ympäristöä sekä eläimiä. Suurissa tuotanto- sekä talousrakennuksissa onkin monilla tiloilla käytössä maatalouden palovaroitinjärjestelmä. (Murtonen & Ristola. 2009, 81.)

Tuotantotoiminnan keskeytymisvakuutus on yksi tärkeä osa yrityksen vakuutusturvaa (Juvonen ym. 2014, 105). Keskeytymisriski toteutuu, kun yrityksen omaisuusvahingon seurauksena tuotantotoiminta keskeytyy. Tuotantotoiminnan keskeytymisen taustalla voi olla esimerkiksi palovahinko tai välttämättömän koneen tai laitteen rikkoutuminen. (Juvonen ym. 2014, 102.)

4.1.2 Ulkoiset riskit

Markkina- ja hintariskit

Markkinariskit nimensä mukaisesti syntyvät markkinoilla. Markkinariskien tiedostamiseksi sekä niiden havaitsemiseksi on tarve tuntea, millaiset ovat markkinoiden toimintamekanismit eli miten riskit syntyvät. (Vuori, Peltonen & Tuovinen 2013, 5.) Markkinariskit ovat tuotantopanoksiin sekä tuotteisiin liittyviä hinta-, saatavuus- ja menekkiriskejä. Esimerkiksi viljan ja öljykasvien hinnan muutokset ovat suoraan tai välillisesti vaikutuksessa kaikkien elintarvikkeidenkin hintoihin ja kannattavuuteen (Vuori ym. 2013, 28.) Lauhasen ym. (2018, 46) mukaan taloudellinen toimintaympäristö maataloudessa on yhä epävakampi. Taustalla on, että maatilaliiketoiminnassa yrittäjien kiinnostus on vahvistunut taloudellisinten riskien hallintaan.

Markkinariskit vaikuttavat suuruudeltaan todella paljon maatalousyrityksien toimintaan. Markkinoiden muuttuessa jatkuvasti alalla on tärkeää, että kaikkien osapuolten tulee kehittää omia toimintojaan niin, että riskeiltä voidaan parhaimmalla tavalla suojautua ja tällöin myös turvata kannattavan liiketoiminnan jatkuvuus. (Vuori ym. 2013, 15.) Lähes jokainen maatalousyrittäjä tunnistaa markkinariskien olemassaolo sekä seuraa markkinoilla hintojen kehitystä ja usein tiedostaa myös varautumisen tärkeyden (mts. 31).

Yksi riskienhallinnan keinoista joihin yrittäjä voi itse vaikuttaa on tuotannon monipuolistaminen. Tuotannon yksipuolisessa viljelyssä on selvästi suuremmat riskit, kuin taas monipuolisessa. Heikko sato vaikuttaa suoraanaisesti kannattavuuteen, jonka vaikutukset näkyvät mm. heikkoina investointimahdollisuuksissa. (Lauhanen ym. 2018, 47.) Maatalousyrittäjillä on mahdollisuus kuitenkin varautua satovahinkoihin vahinkovakuuttamisen kautta (Niemi & Ahlstedt 2013, 66).

Maatilojen investointeihin liittyy myös monia markkinariskejä. Investointeihin laadittavissa kannattavuus arvoissa hyödynnetään suunnitteluhetken tuote- ja tuotantohintoja, joiden oletetaan pysyvän koko investoinnin ajan vakiona. Muuttuvat markkinahinnat maailmassa kuten raudan ja öljyn hintojen muutos vaikuttaa suoranaisesti suunnitteluhetken laskelmiin, jolloin aiemmin tehnyt laskemat investoinneille voivat muuttua todella radikaalisti. (Vuori ym. 2013, 40.)

Vuoden 2019 COVID-19-pandemia kriisi vaikutti maatilayrittäjien päivittäiseen arkeen. Tarvittavien osien ja työkaluiden saatavuus heikkeni paljon raaka-aine ja komponentti pulan vuoksi. Osa yrittäjistä saattaa hankkia tulevan vuoden tuotantopanokset varastoon jo edellisvuona. Tuotantosaatavuuden heikkenemisen sekä hintojen nousun kannalta, aiemmin hankitut tuotteet olivat monen yrittäjän kohdalla rahallisesti todella suuri säästö. Pandemian myötä raudan ja puutavaran hinta nousi valtavasti, joka vaikutti rakentamiseen ja investointien tekemiseen. Peltolannoitteet nousivat monin kertaiseksi sekä viljan hinta teki valtavat nousut. Viljamarkkinoilla on selvästi nähtävissä voimakasta hintojen vaihtelua. Maatiloille hintavaihtelu on aiheuttanut markkinariskejä, jonka vuoksi näihin tuleekin varautua entistä paremmin. (Niemi & Ahlstedt 2013, 27.)

Euroopassa vallitseva sotatilanne alkoi alkuvuodesta 2022. Tämän vaikutukset näkyivät todella nopeasti sähkön, polttoaineen, kaasun ja öljyn hinnan nousuna. Hinnan nousut vaikuttavat suoraan kaikkiin maatilayrittäjiin. Kuitenkin suurin vaikutus on tiloilla, joiden vuosittaiset lannoitteiden ja polttoaineiden kulutukset ovat suuria. Koronapandemia oli monia hintoja jo aiemmin nostanut, mutta sodan seurauksena hinnat kipuivat vielä korkeammaksi.

Korkoriskit

Maatilayrittäjien ulkoisiin riskeihin lukeutuu markkinariskien lisäksi myös korkoriskit (Vuori ym. 2013, 41). Investointeja tekevillä maatalousyrittäjillä sisältyy vieraaseen pääomaan suuri määrä riskejä, joihin on tärkeää varautua. Lainanottajalla onkin mahdollisuus korkosuojaukseen. (Ryhänen & Sipiläinen 2008, 12.) Lainankoron suojaaminen on erityisen tärkeää silloin, kun vierasta pääomaa on paljon ja korkojen nousulla on suuri vaikutus maatilayrityksen liiketoiminnalle (Vuori ym. 2013, 41). Korkojen muutokset

rahoitusmarkkinoilla vaikuttavat maksuvalmiuteen ja sitä kautta velkautumiseen sekä konkurssiin (Ryhänen & Sipiläinen 2008, 12).

4.2 Maatalousyrityksien riskienhallinta ja varautuminen

Suunnitelmallinen riskien tutkiminen tilalla tuottaa yleensä monia erilaisia havaintoja mahdollisista riskeistä ja riskienhallinnallisista toimista. Riskien laajuus ja kirjo maatilayrityksissä on todella laaja. Riskejä ja epävarmuustekijöitä löytyy jokapäiväisistä rutiineistakin. Riskienhallinnassa on tärkeää ja erittäin arvokasta kuulla eri asiantuntijoiden käsityksiä tilan riskeistä ja näiden hallitsemisesta. (Murtonen & Ristola. 2009, 77–79.) Riskienhallintatoimenpiteet saattavat vaikuttavat moniinkin riskeihin kerralla. Yhteen riskilajiin kohdennettu hallinnointitoimenpide vähentää samalla useiden muidenkin riskilajien todennäköisyyttä toteutua. (Juvonen ym. 2014, 87–89.)

Lauhanen (2018, 46) korostaa kuinka kaikkien riskien toteutuminen maatilayrityksessä heijastuu lopulta myös maatalouden talouteen. On todella tärkeää tarkastella kaikkia tiloja taloudellisina kokonaisuuksia ja miettiä, mitkä ovat oleellista riskienhallinnassa ja menestymisessä. Riskienhallintastrategia, kuten vakuutukset, vähentävät maatilayrittäjien epävarmuutta, joka johtaa suurempiin investointi, jotka vaikuttavat tuottavuuteen (Vigani 2019, 3–7).

Vakuutusturvassa, kuten muissakin riskienhallinta toimenpiteissä, kannattaa keskittyä olennaiseen. Vakuutettaessa yrityksen omaisuutta on tärkeää miettiä ja punnita vakuutettavan omaisuuden merkitystä liiketoiminnalle ja miettiä omaa riskienkantokykyä. Vakuutettavia kohteita ja omavastuuta miettiessä on tärkeää miettiä, minkä suuruinen vahinko aiheuttaa todella yrityksenliiketoiminnalle vaikeuksia. Pienissä vahingoissa ei kannata korvausta edes hakea, kun taas toisaalta suurien palovahinkojen kohdalla omavastuun kohdalla ei ole merkitystä oliko tuhat vai viisituhatta euroa. (Juvonen ym. 2014, 100.)

Maatilayritykset, kuten muutkin yritykset, pystyvät rakenteellisesti vaikuttamaan palotorjuntaan ja samalla rakennuksien paloturvallisuuteen (Juvonen ym. 2014, 89). Toimenpiteitä riskien vähentämiseen ovat esimerkiksi palo-ovet, palokatkot sekä muut

paloturvallisuus kuten asianmukaiset alkusammutuskalustot sekä määräaikaisten sähkö tarkastukset (Maatilan riskienhallinta, [viitattu 19.8.2021]). Maatiloilla monet rakennukset ovat yhteen rakennettuja, jolloin edellä mainitut toimenpiteet vaikuttavat paljon vahinkojen ennaltaehkäisemiseen (Jokipii ym. 2005, 64).

Varautuminen maatilayrityksessä ennakoon on todella tärkeää. Oli vahingot isompia tai pienempiä, tai tulevat riskit sitten laitteista, toimintaympäristöstä tai yrittäjistä itsestään ovat nämä maatilayrittäjälle merkittäviä vahinkoja, joihin on tärkeää varautua. Varautumista on tärkeää miettiä etukäteen, vielä kun kaikki asiat ovat hyvin. Etukäteen mietityt ja ylös kirjatut toimintatavat varautumissuunnitelmassa auttavat tilanteesta selviämään mahdollisimman vähin vaurioin ja toiminta saadaan jatkumaan myös kriisitilanteesta huolimatta mahdollisimman nopeasti. (MTK-Etelä-Pohjanmaa 2022.)

Varautuminen ja varautumisen toimenpiteet astuvat kuivioihin, kun riski toteutuu. Kaikkia riskejä ei kuitenkaan maatilayrittäjänä pysty poistamaan, vaikka perehtyisi todella paljon riskienhallintaan. Varautumisen tarkoituksena on valmistautua ennakolta erilaisiin tilaa kohtaaviin onnettomuuksiin tai kriisitilanteisiin. Tärkeää näiden vuoksi on laatia tilalle varautumissuunnitelma, jossa on etukäteen mietittynä sekä tunnistettuna riskit ja näitä tilanteita varten laadittu suunnitelma. (MTK-Etelä-Pohjanmaa 2022.)

Varautumissuunnitelmaa laatiessa on tärkeää, että yrittäjät ovat itse suunnitelmaa laatiessa paikalla, koska kukaan muu ei niin hyvin tilan riskejä kuitenkaan tiedä, kun tilan oma väki. Suunnitelmaan on tärkeää miettiä esimerkiksi varahenkilöjärjestelmää sairauden tai tapaturman tilalle. Lisäksi vaihtoiset vedensaanti sekä energia jakelu tavat myös kriisitilanteen sattuessa. Ulkopuolisen apu voi olla myös hyväksi suunnitelman laadinnassa, sillä hän näkee tilan toimintaa ulkopuolisin silmin. Suunnitelman on oltava selkeä ja kaikki turhan kirjaukset pois. Tällöin tämän päivittäminen ja ajan tasalla pitäminen on helpompaa. (MTK-Etelä-Pohjanmaa 2022.)

5 TUTKIMUSMENETELMÄ JA -AINEISTO

Tämän opinnäytetyön viidennessä kappaleessa käsitellään tutkimusmenetelmää eli kvalitatiivista teemahaastattelua. Tämän lisäksi käsitellään opinnäytetyön tutkimusaineistoa sekä tuloksien luotettavuutta ja analysointia. Tutkimuksen haastattelun tavoitteena on selvittää osakeyhtiömuotoisten maatila-asiakkaiden kokemuksia vakuutusyhtiön toiminnasta vakuuttamisen ja riskienhallinnan näkökulmasta yhtiöitettyään toimintansa.

5.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Laadullista tutkimusta pääsääntöisesti käytetään silloin, kun ilmiölle ei ole olemassa teoriaa tai sitä ei tunneta. Tällöin myös tutkimuksessa pyritään saamaan vastaus ilmiöön ja ymmärtämään mistä kyseisessä ilmiössä on kyse. Laadullisessa tutkimuksessa ei kuitenkaan ole tarkoitus yleistää tutkimustuloksia, kun taas vastaavasti määrällisen tutkimuksen tarkoituksena tämä on.

Laadullisen tutkimuksen tiedonkeruu menetelmät on jaettu sekundäärisiin ja primäärisiin alaluokkiin. Sekundääriset ovat erilaisia dokumentteja kuten kirjoja, tutkimuksia ja tilastoja. Vastaavasti primääriset ovat havainnointia, haastattelua ja kyselyitä. (Kananen 2014, 64.) Haastattelu on laadullisen tutkimuksen käytetyin tiedonkeruujärjestelmä, jota myös tässä tutkimuksessa tullaan käyttämään. Haastattelu voidaan toteuttaa lomake- tai teemahaastattelulla. (Kananen 2014, 70–73.)

Haastattelun hyviä puolia on sen keskustelunomainen luonne sekä vuorovaikutus. Vuorovaikutuksen ansiosta tutkijalla on mahdollisuus saada syvällisten keskustelujen pohjalta vastauksia asioille, joita ei muilla tutkimuskeinoilla välttämättä olisi saatu selville. (Hirsijärvi & Hurme 2008, 9.) Tuomi ja Sarajärvi (2018, 85) korostavat haastattelun hyväksi puoleksi myös sen, että haastattelijalla on mahdollisuus tarkentaa kysymystä uudelleen, mikäli haastateltava tämän ymmärtää väärin. Tällaisia mahdollisuuksia ei esimerkiksi sähköpostihaastattelussa ole. Joustavuutta haastattelussa lisäksi tuo se, että haastatteliija voi muuttaa haastattelukysymyksien järjestystä, jonka katsoo parhaaksi tutkimushaastattelun lomassa. Tuomi ja Sarajärvi (s. 85) painottavat vielä, että on erityisen

tärkeää kertoa haastateltavalle aiheesta tai toimittaa etukäteen kysymykset, jotta haastattelutilanteessa saa mahdollisimman paljon tietoa halutusta asiasta.

5.2 Tutkimusaineisto

Tutkimuksen haastattelu toteutettiin haastattelemalla viittä eri LähiTapiola Etelä-Pohjanmaan maatilayritysasiakasta. Alla olevaan (Taulukko 3) on koottu haastatteluun osallistuneiden maatalaosakeyhtiöiden tiedot, kuten yhtiöittämisvuosi sekä yrityksen osakasmäärä. Osakeyhtiöittämisestä oli kulunut osalla tiloista pidempi aika, kun vastaavasti osa oli perustanut osakeyhtiön hyvin hiljattain. Haastateltaviin oltiin yhteydessä puhelimitse, jossa esitettiin haastattelupyyntö ja kerrottiin tutkimusaiheesta ja tavoitteista. Haastattelu toteutettiin jokaisen haastateltavan kotona etukäteen sovittuna ajankohtana kevään 2022 aikana.

Taulukko 3. Haastellut osakeyhtiömuotoiset tilat.

Haastateltava yritys	Yhtiöittämisvuosi	Osakasmäärä
Yritys A	2018	4
Yritys B	2018	1
Yritys C	2022	1
Yritys D	2005	2
Yritys E I/ II *osakas kahdessa osakeyhtiömuotoisessa maatilayrityksessä	2003/ 2019	2/ 1

Suuruudeltaan kaikki haastatellut tilat olivat suuria tiloja. Tilat ovat tuotantosuunnaltaan eriäviä, jolloin kokemukset, riskit ja tarpeet vakuutusyhtiötä eroavat toisistaan. Kaikki haastateltavat tilat olivat olleet LähiTapiolan asiakkaana useamman vuoden, jolloin heillä on pitkäaikaiset kokemukset LähiTapiolan kumppanuudesta vakuutusyhtiönä.

5.3 Tutkimusaineiston analysointi ja tulkinta

Puusan ja Juutin (2020, 143) mukaan tutkimusaineistoa analysoidessa on tavoitteena tulkita, ymmärtää ja kuvailla tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä. Aineiston kuvailu on tärkeää, ettei tutkija kirjoita pelkästään faktoja vaan pyrkii avaamaan lukijoille kontekstin, jossa kuvattu aihe esiintyy.

Kanasen (2010, 61) mukaan on tärkeää, että tutkija pystyy päättelämään keräämästään aineistosta sen, mitä aineistolla halutaan hänelle viestiä. Onkin tärkeää, että aineistoa luetaan useamman kerran ja mietitään, mitä tekstillä tarkoitetaan ja halutaan sanoa. Jokainen haastattelunkappale ja lause sisältävät viestiä, joka pitäisi kaivaa esille. Haastatteluaineistoa voi olla usein kerätty moneen erilaiseen muotoon, kuten tekstidokumentit, visuaaliset tallenteet ja audiovisuaaliset aineistot. (Saaranen-Kauppinen, Puusniekka, 2006.) Laadullisen tutkimuksen haastatteluaineistossa usein nousee esille toistuvia seikkoja.

Hirsijärven ja Hurmeen (2008, 173) mukaan haastatteluaineiston läpikäynnissä on tärkeää kiinnittää huomiota aineistossa esille nouseviin piirteisiin ja teemoitella näitä. Nämä esille nousevat piirteet saattavat esiintyä useammalla haastateltavalla. Analyysiin esille nostetut teemat pohjautuvat kuitenkin täysin tutkijan omiin tulkintoihin, joita on haastateltavien puheista kerännyt. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää kiinnittää huomiota myös niihin asioihin, mistä ei haastattelussa puhuttu. (Vilka 2021, 154.) Vaietuista asioista saattaa löytää myös tutkimustyön sekä kehittämisen kannalta erittäin tärkeän johtoajatuksen.

Tutkimustuloksia kirjoittaessa voidaan yleensä esitellä teemoja suorien sitaattien pohjalta. Näiden lainattujen kohtien tarkoituksena on nostaa aineistosta havainnollistavia esimerkkejä ja samalla todistaa lukijoille, että tutkijalla on aineisto, jonka pohjalta hän on analyysin tehnyt. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Tutkimustulosten analysointi ei ole

riittävä tapa kertoa tutkimustuloksia. Tuloksista on pyrittävä laatimaan synteesejä. Näiden tarkoituksena on koota yhteen tutkimuksen pääseikat ja auttaa vastaamaan asetettuun tutkimusongelmaan. (Puusa & Juutti 2020, 154–155.)

5.4 Tutkimusaineiston laatu ja luotettavuus

Kananen (2014, 145) korostaa, että opinnäytetyön tulosten täytyy aina olla luotettavia. Ilman perusteellista paneutumista laadunvalvontaan ja suunnitelmallisuutta ei luotettavuutta voida saavuttaa. Lisäksi kriittisyys korostuu informaation luotettavuutta sekä laatua arvioidessa. Luotettavuutta koskevat pohdinnat voidaan laadullisessa tutkimuksessa kiteyttää kolmeen käsitteeseen: eettisyys, uskottavuus ja luotettavuus. (Puusa & Juuti 2020, 175.)

Työskentelen päivittäin LähiTapiolassa maatilayrittäjien kanssa. Tutkittavasta aiheesta minulla on ennestään tietämystä. Tutkimusta tehdessä suhtaudun objektiivisesti sekä avoimesti haastatteluihin. Kuuntelen haastateltavien kokemuksia ja ajatuksia. Tutkimukseen ei tule vaikuttamaan omat ennakkoluuloni enkä luo aikaisempien tietojeni pohjalta oletuksia haastettavien mielipiteistä

Haastateltaviksi valikoituneet osakeyhtiöittäneet tilat ovat eri puolilta Etelä-Pohjanmaan aluetta. Tämä tarkoittaa, että jokaista haastateltua maatalousyrittäjää hoitaa eri maatalo-
asiantuntija. Tämä osaltaan luo tutkimuksen luotettavuutta selvittäessä eri maatalo-
asiantuntijoiden hoidossa olevien tilojen kokemuksia tutkittavasta aiheesta.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Jokainen maatilayritys on erilainen ja omat erityispiirteensä omaava. Kuitenkin kaikista haastatteluista oli havaittavissa yhteneväisyyksiä huolimatta tilan tuotantosuunnasta. Tutkimus toteutettiin puolistrukturoidulla teemahaastattelulla. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten osakeyhtiömuotoiset maatila-asiakkaat ovat vakuutusyhtiön toiminnan kokeneet kumppanina riskienhallinnassa ja vakuuttajana, kun maatila on yhtiöitetty.

Haastatteluaineisto koostui viidestä eri maatilayrittäjän haastattelusta. Yhtiöittäminen oli jokaisen haastatellun tilan suhteen toteutettu eri aikoihin. Tuotantosuunniltaan neljä tilaa oli kotieläintiloja ja yksi oli viljanviljelytila. Haastateltaviin yrityksiin kuului yksi tai useampi yrittäjä. Monilla tiloilla itse yrittäjien lisäksi tilan toiminnassa oli vahvasti mukana myös yrittäjän oma perhe ja sukulaiset.

6.1 Yhtiöittäminen

Maatilan osakeyhtiöittämistä toteuttavien tilojen tavoitteena on useasti liiketoiminnankehittäminen investointien ja kasvun kautta. Osakeyhtiömuotoinen maatila mahdollistaa toiminnan kannattavuuden parantamista, taloudellista turvaamista ja toiminnan tehostamista. (Lauhanen ym. 2018, 44.) Haastattelussa yrittäjät nostivat esille syitä, minkä vuoksi yhtiöittämistä lähdettiin tilalle hakemaan. Moni nostikin keskustelussa esille tilan kokoluokan kasvamisen ja suuret investoinnit, minkä vuoksi osakeyhtiöittäminen tuli ajankohtaiseksi. Yhtiöittämisen suunnittelu sekä toteutus ovat hyvin pitkä prosessi, mistä syystä suunnittelu on tärkeää aloittaa ajoissa (Pulkkinen 2022, 25). Yrittäjät olivatkin aloittaneet toiminnan yhtiöittämisprosessin suunnittelun noin vuosi ennen yhtiöittämisen toteutumista. Moni oli kuitenkin ennen prosessiin lähtemistä tehnyt pidempiaikaista ajatustyötä toiminnan muutoksen suhteen.

Liiketoiminnan kehittämisen ja investointien lisäksi yhtiöittämisen taustalla yrittäjät nostivat esille verotuksen ja sen tarjoamat hyödyt maatilayritykselle. Osakeyhtiö on verovelvollinen ja verotus tapahtuu yhteisöveronkannan mukaan, joka Suomessa on 20 prosenttia. (L.12.12.1958/482.) Osakeyhtiön verotusta pidettiin selkeänä ja esille nostettiin haastattelussa osakeyhtiön kevyt verotus verraten aiempaan verotukseen. Ennalta

määritetyt tavoitteet yhtiöittämiselle olivat toteutuneet kaikkien haastateltujen yritysten kohdalla. Yritys C totesi seuraavasti:

”Kun on suuri tila ja investoi paljon saadaan enemmän, kun verotusporosentti jää pienemmäksi niin jää lainojen hoitoon enemmän.”

Osakeyhtiössä kirjanpito toteutetaan kaksinkertaisena eli suoriteperusteisena taseena ja tilinpäätöksenä (L 30.12.1997/1336). Tilitoimiston asiantuntijuus osakeyhtiömuotoisen maatilán kirjanpidossa korostuu ja tärkeää on valita maatalousalan tunteva tilitoimisto, koska tilitoimiston tulee hallita elinkeinoverolain lisäksi maatilatalouden tuloverolaki (Pulkinen 2022, 25–26). Yrittäjät olivatkin lähteneet toiminnan muutoksen myötä vaihtamaan tilitoimistoa, koska osaaminen ja ammattitaito maatalaosakeyhtiön kirjanpidossa korostui. Kirjanpidossa ajantasaista tietoa ja helppoutta luo myös sähköinen taloushallinto, johon Pulkinen kehoittakin siirtymään ajantasaisen taloudellisen tilanteen seuraamiseksi. Haastattelussa sähköinen kirjanpito todettiin yhdeksi tärkeimmäksi taloudellisen tilanteen seuraamisen työkaluksi. Investoivat tilat kokivatkin sähköisen kirjanpidon helpottavan niin itse yrittäjiä, kun tilitoimistoaakin. Tulevien hankintojen ennakkoon suunnittelu helpottuu, kun rahavirran seuraaminen muuttui ajantasaisemmaksi. Yritys D toteaa seuraavasti:

”Tilitoimiston ja meidän elämä helpottui paljon tammikuussa, kun siirryimme sähköiseen kirjanpitoon. Saan kaksi kertaa viikossa käydä katsomassa mitä laskuja on tullut ja hyväksyä ne. Investointituet ELY keskukselta on helppo hankenumeraalla kirjata laskuun valmiiksi ja tilitoimisto heti tietää mihin mikäkin lasku on.”

Osakeyhtiö on oma erillinen oikeushenkilö ja vastaa yhtiön omista veloista ja varoista yksin. Osakkaiden vastuu rajoittuu sijoitettuun pääomaan (Kuja-Lipasti 2017). Haastattelussa vahvasti esille nousi oman ja yrityksen rahan erottaminen toisistaan. Riskienhallinnan kannalta osakeyhtiön ollessa oma juridinen yritys, velka on osakeyhtiön omaa eikä henkilökohtaista. Tutkimustuloksissa tätä pidettiin todella merkittävänä tekijänä riskienhallinnassa, koska konkurssitilanteissa oma henkilökohtainen omaisuus pystytään turvaamaan, koska osakeyhtiö on oma yhtiönsä. Yritys D totesi seuraavasti:

”Kyllä mä itse tykkään, kun se on oma juridinen yksikkönsä tuo osakeyhtiö, kun ajattelee näitä vastuukysymyksiäkin. Paljon selkeämpi, kun mikään muu yhtiömuoto.”

Tyypillisesti maatilayritykset ovat perhetiloja, joihin kuuluu yksi tai kaksi perheenjäsentä (Leppälä ym. 2012, 44). Yritys saattaa kuitenkin omistajarakenteeltaan olla muukin kuin perheomisteinen, mikä nostettiin myös haastattelussa esille. Muiden omistajuuksien, kuin perheomisteisen maatilayrityksen kohdalla koettiin osakeyhtiö parhaaksi yritysmuodoksi. Tutkimustuloksissa yritys E toteaaakin seuraavasti:

”Yhteisomistuksellisessa maatilayrityksessä osakeyhtiö oli ainut vaihtoehto.”

Toiminnan yhtiöittämisprosessissa sekä kannattavuuslaskemien teossa on suositeltavaa käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita hyödyksi. Asiantuntijoiden avulla saa yhtiöittämisen suunnitteluun apua niin laskelmien, kuin yrityksen taloushallinnollisten asioiden puolesta. (Österman 2007, 6.) Haastatellut yrittäjät nostivat kaikki esille ulkopuoliset asiantuntijapalvelut, joita olivat prosessin aikana käyttänyt muutosvaiheen tukemiseksi. Ulkopuolisten asiantuntijoiden apua kaivattiin erityisesti laskelmien tekoon sekä muihin juridisien asioiden hoitoon. Eräs yrittäjä yllättyikin, kuinka paljon yhtiöittämisen jälkeen hoidettavia sekä ilmoitettavia asioita yrittäjälle itselleen tuli, kun suurin osa prosessin aikana hoitui asiantuntijan avulla.

Pulkkinen (2022, 25) painottaa, että erityisesti osakeyhtiömuotoiset tilat sekä yhtiöittämistä suunnittelevien tilojen on tärkeää hoitaa kirjalliset sopimukset sekä henkivakuutukset kuntoon ja samalla varautua yllättävien tilanteiden varalle. Haastattelun aikana tehtyjen havaintojen perusteella voidaan todeta, että yrittäjät olivat tietoisia yritystä koskevista kirjallisista sopimuksista ja tiedostivat niiden tärkeyden yritystoiminnassa ajatellen tilan jatkuvuutta. Haastattelussa osa yrittäjistä oli näitä miettinyt oman yrityksen kohdalla sekä tehnyt yhdessä asiantuntijan kanssa kirjallisia sopimuksia. Juridisten sopimusten esille nosto oli pitkälti tullut yhtiöittämisen aikana hyödynnettyjen asiantuntijoiden ja vakuutusyhtiön puolesta. Yritys A totesi seuraavasti:

”Maatila-asiantuntijan kanssa näitä puitiin ja ruvettiin asioita miettimään uusiksi.”

Pääsääntöisesti yrittäjät olivat eri asiantuntijatahojen kautta hoitaneet kirjalliset sopimukset kuntoon. Eniten tunnistettu kirjallinen sopimus haastatteluun osallistuneiden yrittäjien keskuudessa oli edunvalvontavaltuus sekä testamentti. Havainnot kuitenkin osoittavat,

että yrittäjät kokivat kirjallisten sopimusten teon todella haasteelliseksi, minkä vuoksi sopimuksissa oli puutteita. Yrittäjät kaipasivat selvästi näiden tekemiseen ulkopuolista apua. Yritys B totesi seuraavasti:

”Hankalia nämä kirjalliset sopimukset olivat tehdä.”

Tutkimustulokset osoittivat, että yrittäjät olivat osakassopimuksia tehneet vähäisesti maatilayritykseen osakkaiden välille. Maatilayrityksessä osakassopimuksella pystyttäisiin sopia yrityksen tyypillisiä asioita kuten hallintoa, rahoittamista sekä osakkaiden vaihtumiseen liittyviä seikkoja. (Finanssiala 2020.) Erityisesti maatilayrityksessä tärkeitä sovittavia asioita olisi käytännönläheiset toimet, kuten tuotantoon, toimintaan ja työpanokseen liittyvät seikat (MTK-Etelä-Pohjanmaa 2022). Haastateltavat yritykset olivat perheomisteisia tai yksinyrittäjän hallinnassa, mistä varmasti johtuu osakassopimuksien vähäisyys yrityksessä. Yksi haastatteluun osallistuneista yrittäjistä koki osakassopimuksen olevan todella tärkeä, ja se olikin tärkeä osa toimintaa. Yritys E toteaaakin seuraavasti:

”Kyllä osakassopimus silloin heti alusta asti on ollut, kun toiminta lähti liikkeelle.”

Maatilaosakeyhtiössä osakeyhtiölaki ohjaa tilikauden tuloksen jakoa (Hallipelto ym. 2013, 48). Yhtiökokous onkin tärkeä hallintotoimi yrityksessä, koska yhtiökokouksessa päätetään, kuinka paljon osinkoa jaetaan osakkaille (Kuja-Lipasti 2017). Havainnoidessa tutkimustuloksia on selvää, että yrittäjät kokevat osakeyhtiön varojen jakamisen mahdollisuudet todella hyväksi ja samalla selkeäksi. Moni kokikin osakeyhtiön mahdollistavan enemmän mahdollisuuksia tulon jakamiseen verraten aiempaan maatilatoiminnan omistamiseen. Osakeyhtiölaki mahdollistaa nimittäin tuloksen jaon osinkona, palkkana tai vastaavasti tuloksen voi jättää myös osakeyhtiön nettovarallisuutta kasvattamaan (Verohallinto 2021a). Monet yrittäjät maksoivatkin itselleen yritykseltä palkkaa sekä vuosittain voittoa osingonjakomutoisesti pois. Yritys D totesi seuraavasti:

”Tulonjako on todella selkeää osakeyhtiössä. Jaamme tuloa palkkana ja osinkomuodossa.”

Yhteenvetona voidaan todeta, että yhtiöittämisprosessiin lähteneet yrittäjät ovat olleet tyytyväisiä päätökseen oikeudellisen muodon muuttamisesta. Varojen jako koettiin

selkeäksi sekä liiketoiminnan kehittämisen kannalta tärkeäksi. Yhtiöittämisprosessi itsessään koettiin vaivattomaksi, koska tukena oli asiantuntijoita, jotka hallitsivat toiminnan muutoksen hyvin. Muutoinkin asiantuntijoiden rooli niin tilitoimistossa, kuin muissakin toiminnoissa oli koettu välttämättömäksi ajatellen osayhtiölain säännöksiä. Tutkimustuloksia havainnoidessa oli hyvä nähdä, että kirjallisia sopimuksia oli monen yrittäjän kohdalla mietitty tarkkaankin, mutta muutoseikkojen ja tietämättömyyden vuoksi näihin selvästi kaivattiin tukea.

6.2 Riskienhallinta ja riskit

Riskienhallinta sekä riskien tunnistaminen ovat tärkeää. Moniin riskeihin voi maatilayrittäjä varautua ja omalla toiminnallaan ennaltaehkäistä (Hallipelto ym. 2013, 98–100). Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan kartoittamisen tavoitteena on varmistaa, ettei maatilayrityksessä tarvitse pelätä omaisuus- tai henkilövahinkoja (Leppälä ym. 2012, 48). Haastatteluaineistosta nousi vahvasti esille maatilayrittäjien ajatukset tämänhetkisestä maailmantilanteen. Ensin koronapandemia ja tämän jälkeen sotatilanne ovat korottaneet monien tuotteiden hintaa sekä vaikuttaneet saatavuuteen. Tuotantopanosten nousu, kuten apulannan, viljan, urean ja polttoaineen hinnankasvu on suoraan heijastunut maatilayrityksiin ja niiden toimintaan. Edellä mainitut asiat lukeutuvat ulkoisiin riskeihin ja ovat yrittäjille vaikeita, koska näihin ei itse pysty vaikuttamaan. Kaikki maatilayrittäjät nostivat esille tuotantopanosten hintojen nousun ja niiden suoranaisten vaikutuksen maatilaliiketoimintaan. Yritys A toteaa seuraavasti:

”Tällä hetkellä pahiten koettelee tuotantopanosten hinnan nousu. Niihin on vaan vaikea itse vaikuttaa.”

Riskienhallinnalliset toimenpiteet sekä niiden ennalta mietityt varautumisen keinot korostuvat erityisesti muutostilanteissa, jolloin maatilaliiketoiminta yhtiötetään (Hallipelto ym. 2013, 98–100). Eräs haastateltava nosti esille tekemänsä taloussuunnitelman, joka oli yhtiöittämisen aikana tehty. Tämä muutaman vuoden takainen taloussuunnitelma oli muuttunut yhden vuoden aikana rehujen osalta moninkertaiseksi. Moni haastateltava totesikin nykyisen tilanteen olevan uusi ilmiö, jota aiemmin ei ole yrittäjäurallaan kohdannut. Varastojen täyttäminen tulevaa kautta varten korostui yhdenlaisena varautumissuunnitelmana.

Eläintautiriskit ovat yksi ulkoapäin tuleva uhka. Eläintautiriskejä sekä tautisulkuja ei olla työn empiirisessä osiossa käsitelty ollenkaan, mutta tutkimustuloksissa se nousi esille. Haastatteluaineistoa läpikäydessä kuitenkin kaikki kotieläintilat nostivat esille eläintautiriskit. Eläintautiriskit koettiin kaikilla kotieläintiloille todella merkittäviksi, koska toteutuessaan ne merkitsevät tilalle todella suurta vahinkoa myös taloudellisesti. Näihin riskeihin tilat olivat todella paljon kiinnittäneet huomiota puhtaanapidon ja hygienian kautta. Lisäksi vakuutuksilla oli pystytty joihinkin eläintauteihin varautumaan. Yritys E ja D toteavat seuraavasti:

”Eläintautiriski on varmaan suurin. Salmonella tai sikarutto on varmaan suurin. Sikaruttoa ei vielä suomessa ole, mutta varmaan joskus myös tänne tulee. Salmonella varsinkin emakkosikaloissa vaikuttaa paljon.”

”Vaikka kaikkesi teet niin se voi olla, että se jostain tulee. Vaikka tilan hygienia olisi 120 prosenttinen, voi se silti tulla. Kyllä minä sitä riskinä pidän. Siinä pitää vain vakuutukset ja muut olla kunnossa, jotta toiminta ei lopu siihen.”

Haastattelussa edellä mainittujen ulkoisten riskien lisäksi esille nostettiin sisäiset riskit kuten palovahingot. Tilojen onkin tärkeää kiinnittää huomiota paloturvallisuuteen ja yleisen siisteyteen sekä järjestykseen. Asianmukaisella palovahinkojen torjumisella saadaan riskien todennäköisyyttä pienennettyä, ja mahdollisissa palovahingoissa sammutustyöt ovat helpompia. (Jokipii ym. 2005, 60.) Havainnoidessa tuloksia on selvästi nähtävissä, että monet yrittäjät tunnistavat sisäisistä riskeistä parhaiten palovahingot. Yrittäjät kokivat palovahinkojen olevan liiketoiminnan keskeytymisen kannalta suurin vahinko. Näiden laaja-alaiset vaikutukset liiketoimintaan ja maatilaympäristöön tiedostettiin kaikkien haastateltujen kohdalla. Tutkimustulokset osoittivat, että monet maatilayrittäjät ovat kiinnittäneet paljon huomiota tilan paloturvallisuuteen sekä samalla tehneet toimia näiden ennaltaehkäisyyn. Eniten tunnistettuja toimia olivat asianmukaiset alkusammutuskalusto, palokatkot sekä nuohous. Näiden lisäksi lämpökeskuksien turvallisuuteen sekä koneiden säilytykseen pihapiirissä olivat monet tilat kiinnittäneet huomiota. Yritys C ja E totesivat seuraavasti:

”Onhan tässä riskejä, kun tilalla on paljon rakennuksia ja sitä kautta tulipaloriskit.”

”Onhan sekin osa riskienhallintaa, kun rakennuksia on niin monessa paikassa. Kaikki ei voi kerralla tuhoutua.”

Yksi osa sisäisiä riskejä ovat myös henkilövahingot. Henkilöriskien toteutuessa ne vaikuttavat tilan toimivuuteen todella merkittävästi (Jokipii ym. 2005, 60). Avainhenkilön vakava sairastuminen tai tapaturma saattaa johtaa pysyvään työkyvyttömyyteen, joka vaikuttaa koko yrityksen toimintaan todella merkittävästi. Henkilöriskien varalle on tärkeää miettiä erilaisia varautumiskeinoja, mikäli työkyky heikkenee sesonkiaikana. (Ristola & Lumiaho. 2009, 89–92.) Kerätyn aineiston perusteella on selvästi havaittavissa, että monetkaan yrittäjät eivät kokeneet henkilöriskejä kovinkaan suurena riskinä ja näihin varautumisissa oli selvästi parannettavaa. Yrittäjät tiedostivat kyllä henkilöriskit ja niiden merkityksen toteutuessaan, mutta kuitenkin monet yrittäjät eivät nähneet vaihtoehtoa olla töistä pois sairastumisen tai tapaturman takia, vaikka vahingot useasti hyvinkin odottamattomasti tulevat. Tilat, joissa yrittäjien lisäksi perheeseen kuului nuorempia lapsia, tiedostivat riskit hieman paremmin, koska apua tilan töihin on heiltä vielä pienempi verraten aikuisiin lapsiin. Haastattelussa henkilöriskeistä yritys D toteaa seuraavasti:

”Totta kai henkilöriski on varmaankin suurin. Varsinkin jos ajatellaan maatilayritystä. Isännän, tai isännän ja emännän harteilla tavallaan on niin paljon, se koko homman pyörytys. Homma kaatuu, jos se on vain yhden ihmisen harteilla.”.

Ryhänen ja Sipiläinen (2018, 20) mukaan yrityskokoa kasvattavien tilojen ei tarvitse kaikista toiminnoista selvittää tilan omin voimin. Siksi monet maatalousyrittäjät luovat yhteistyösuhteita muiden tilojen ja ulkoisten urakoitsijoiden kanssa. Vastauksista ilmenikin, että monet tilat ovat ulkoistaneet osaa tilan töistä ulkopuoliselle urakoitsijalle tai tekivät tiivistä yhteistyötä vaihtokaupalla muiden maatilojen kanssa. Haastattelussa nousi esille myös tilan oma työvoima kuten vanhemmat, lapset sekä sukulaiset. Monella tilalla työskenteli yrittäjien lisäksi muutakin perheen sisäistä työvoimaa, sekä palkattua työvoimaa, jota pidettiin erittäin merkittävässä roolissa tilan toimivuuden kannalta. Yritys B toteaa seuraavasti:

”Koronan alkaessa sovimme kavereiden kanssa, että tulemme auttamaan, toinen toistamme, jos joku sairastuu.”

Haastattelussa esille nousivat ammatillisen osaamisen ja hiljaisentiedon jakaminen, joita aiemmissa empiirisessä osiossa ei oltu käsitelty. Tiloilla monetkin toiminnot ovat yhden ihmisen takana, joka usein on tilan yrittäjä itse. Tuloksissa nostettiin esille tiedon

jakamista myös tilan muille henkilöille ja lapsille. Monen tärkeän asian olisikin oltava paperilla, jotta henkilöriskien sattuessa myös muut pystyvät hoitamaan työtehtäviä, jotka aiemmin ovat yrittäjän oman pään varassa. Tämä oli yksi riskienhallinnallinen varautumisen keino, johon oltiin yhdessä haastattelussa yrityksessä kiinnitetty paljon huomiota. Yritys D toteaa seuraavasti:

”Kaikki toiminnon tulisi tehdä niin, että ne toimisivat, vaikka olisi vain palkkatyövoima, mutta se ei aina kuitenkaan niin mene.”

Yhteenvetona havaintojen perusteella voidaan todeta, että maatilayritykset ovat toiminnassaan kiinnittäneet paljon huomiota tilan turvallisuuteen erilaisten paloturvallisuus toimien kautta. Tilan toiminnoissa kohdattavat riskit tiedostettiin hyvinkin laajasti ja näihin oli varauduttu erilaisten toimien kautta. Monet yrittäjät pitivät itseään ”koneena” ja kokivatkin henkilöriskit vähemmän suuriksi riskeiksi, vaikka tilan toimivuuden kannalta henkilöriskit ovat toteutuessaan todella suuria ja pitkäaikaisia vaikutuksia luovia. Henkilöriskeihin suurimpana varautumisena oli koettu tilan muu työvoima, lähipiiri sekä urakoitsijat. Vastaavasti ulkoisia riskejä ajatellen yrittäjät pitivät palovahinkoja sekä eläintautiriskejä tilalla suurimpina. Riskienennaltaehkäisyyn tilat olivat kiinnittäneet todella paljon huomiota ajatellen paloturvallisuutta sekä eläintilojen hygieniää. Yrittäjät tiedostivat vahinkojen laaja-alaiset vaikutukset liiketoimintaan, minkä vuoksi vahinkojenennaltaehkäisy sekä varautuminen oli merkittävässä osassa yrityksen toimintaa.

6.3 Vakuutusyhtiö

Analysoidessa haastatteluaineistoa on nähtävissä, että yrittäjät pitivät vahinkovakuuttamista hyvin tavanomaisena vahinkoihin varautumisen keinona. Vakuutuksien säännöllistä päivittämistä pidettiin merkittävässä roolissa tilan toimintaa, erityisesti ajatellen muutostilanteita. Vakuuttaminen ja riskienhallinta vakuutusyhtiöltä koettiin hyväksi ja haastateltavat kokivatkin, että vakuutusyhtiö pystyy vastaamaan tilan riskeihin vakuutusturvien ratkaisulla. Tuotantopanosten noustessa myös haastateltavat nostivat esille satovakuuttamisen, joka on osa vahinkovakuuttamista. Yrittäjät kokivatkin, että haastavassa tilanteessa olivat löytäneet myös vakuutusyhtiön tarjoamista vakuutustuotteista ratkaisuja oman tilan toimintaan. Aineistossa kuitenkin yrittäjät nostivat satovakuutuksen hinnoittelun esille ja pitivätkin hintaa todella korkeana verraten muihin vakuutusturviin.

Haastattelussa esille nousi, että monen yrittäjän asiakkuuden taustalla on jo useamman vuoden sekä sukupolvien aikainen asiakassuhde. Tutkimuksessa lähes kaikki nostivat esille paikallisen vakuutusyhtiön toimiston ja tämän tarjoaman paikallisen palvelun. Aineiston perusteella voidaan todeta, että maatila-asiakkaat arvostavat paikalliselta toimistolta saamaansa palvelua, jonka vuoksi asiointi puhelimesta ja toimistolla koettiin helpoksi tutun henkilökunnan vuoksi. Yritys B toteaa seuraavasti:

”Helppo asioida teillä, tavallaan tuttuja kasvoja. Helppo mennä ja soittaa.”

Yrittäjät kokivat aineiston perusteella, että vakuuttamisen muutokset yhtiöittämishetkellä oli selkää ja vaivatonta, koska asiantuntevalla palvelulla oli uusi vakuutusturva saatu yritykselle rääteltyä. Aineiston perusteella lisäksi esiin nousi hyväksi todettu yhteistyö vakuutusyhtiön kanssa sekä myös paikalliset vakuutusyhtiön maatila-asiantuntijat. Yhteydenpito oman maatila-asiantuntijan kanssa oli merkittävän isossa roolissa asiakastytyvääisyyttä, mikä on nähtävissä pitkissä asiakassuhteissa vakuutusyhtiöön. Oma yhteyshenkilö vakuutusyhtiön puolesta koettiin todella tärkeäksi ajatellen yhteydenpitoa vakuutusyhtiön suuntaan, jolloin myös palvelua suorilla numeroilla arvostettiin erittäin suuresti. Yritys C ja A toteavatkin seuraavasti:

”Olen tosi paljon tykännyt tehdä töitä oman yhteyshenkilön kanssa, se kyllä osaa asiansa ja aina palvelee hyvin. Mielestäni täydellistä palvelua. Loma aikanakin vastaa viestillä, kun jotain kysyy. Pitkäaikaisessa asiakkuudessa hinnatkin huomioitu.”

”Ei tarvitse arpoa, kun soittaa, että kuka sieltä vastaa. Pääsee helpommalla, kun tuttu henkilö tietää ja tuntee tilan.”

Säännöllisyys vakuutuksen läpikäynneissä koettiin tutkimustuloksissa tärkeäksi ja yrittäjät toivoivatkin säännöllistä vakuutusten päivitystä noin kahden tai kolmen vuoden välein. Haastattelussa yrittäjät nostivat esille, että useasti vakuutuksia tehdessä lisätään yksi kone tai rakennus vakuutuksiin. Kuitenkin näissä tilanteissa useasti kokonaisvaltainen vakuutusturvan läpikäyminen meinaa jäädä. Tämän lisäksi tulokset osoittivat, että yrittäjät toivovat, että vakuutukset käydään läpi niin, että myös asiakas ymmärtää ne selkeästi. Huolenpitotapaamisilla oltiin pysytty nostamaan asiakastytyvääisyyttä sekä vastaamaan asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin. Monelle asiakkaalle vakuuttamisen termit ja asiat ovat

vieraampia, minkä vuoksi näiden sisäistäminen on vaikeampaa, kuin alan ihmisille. Yritys E toteaa seuraavasti:

”Vähintään parinvuoden välein on tavattu käydä läpi. Itsekkään ei aina meinaa muistaa mitä kohteita siellä on. Joka vuosi kuitenkin jotain muuttuu, kun joku jää pois ja jotain uutta tulee.”

Aineistossa korostui, että yhteydenpito vakuutusyhtiöön hoidetaan pääsääntöisesti puhelimitse tai paikallisella toimistolla. Yksi haastateltu nosti esille vakuutusmeklaritoiminnan, jonka kautta yrittäjä hoitaa kaikki vakuuttamiseen liittyvät asiat. Tulevaisuudessa vakuutusmeklarit saattavat asemaansa kasvattaa isojen maatilojen parissa. Maatilayrittäjät voivatkin solmia vakuutusmeklarin kanssa pysyvän tai määräaikaisen valtakirjasopimuksen, joka kohdentuu vakuutusten kilpailutukseen. Monet osakeyhtiömuotoiset tilat saattavat palvelua hyödyntää vakuutusten kilpailutukseen yhtiöittämisen aikana tai sen jälkeen.

Aiemmin jo tuloksissa esitetty oman ja yhtiön varallisuuden erottaminen oli yksi riskienhallinnallinen keino. Tämä on myös yksi vakuuttamiseen liittyvä muutos, joka haastatteluaineistossa nostettiin esille. Yhtiömuodon muutoksen myötä henkilökohtaisen ja yrityksen vakuutusturvan välille tulee muutos, joka yhtiöittämisen jälkeen tulee yrittäjän ottaa huomioon. Erityisesti haastattelussa esille nostettiin tilan kohteiden ja toimintojen omistajuussuhteen muutos. Muutostilanteissa yrittäjät korostivat myös, että on tärkeää muistaa huomioida oma henkilökohtainen vakuutusturva. Lisäksi haastattelussa esille nostettiin osakeyhtiön tuloksesta vähennettävät henkivakuutukset, joita aiemmin henkilömaatilalla ei ollut mahdollista vähentää.

Haastattelussa tutkittiin myös asiakkaiden kokemuksia LähiTapiolan tarjoamista eduista ja palveluista. Oli selvästi nähtävissä, että maatilayrittäjiä on vaikea sosiaalisessa mediassa tavoittaa kampanjoiden tai muiden mainontojen kautta. Haastateltavat kokivatkin, etteivät saa riittävästi tietoa vakuuttajan tarjoamista eduista ja palveluista joita omistaja-asiakkaille tarjotaan. Pääsääntöisesti palveluista kuullaan oman maatila-asiantuntijan kautta eikä niinkään lehdistä, sosiaalisesta mediasta tai muista markkinoinnin kanavista. Suurimmaksi LähiTapiolan tarjoamaksi eduksi koettiin maksuton käsisammuttimien tarkastus, joka toteutetaan vuosittain. Markkinointiviestit eivät juurikaan olleet haastateltuja tiloja

tavoittaneet, minkä vuoksi markkinointilupien ajantasaisuus olisi asiakkuuksien kohdalla todella tärkeää. Jokaisessa tapaamisessa tulisikin huomioida markkinointilupien ajantasaisuus ja tuoda se osaksi tapaamisessa käytävää keskustelua. Markkinointilupien tarkoituksena on saada asiakkaan lupa kohdentaa ajankohtaisia markkinointiviestejä sekä uutiskirjeitä tietyille asiakasryhmälle.

Yhtiöittäneiden tilojen vakuuttamisen tarpeet muuttuvat yhtiöittämishetkellä, jolloin on tärkeää pitää ajan tasalla yrityksen tiedot sekä muut vakuuttamisen kannalta oleelliset tiedot, kuten liikevaihto, peltopinta-ala, eläinmäärät ja jäsennumerot. Tutkimustuloksien pohjalta on tarkoitus luoda asiakasesite varmistamaan laadukas asiakaskohtaaminen tilakäyntien yhteydessä kohdeyrityksen käyttöön. Esitteen avulla pystytään kasvattamaan luottamusta kumppaniin sekä lisäämään asiakastytyväisyyttä. Esitteen tavoitteena on myös varmistaa, että tapaamisessa tullaan nostamaan kaikki vaadittavat asiat esille.

Haastatellut yrittäjät olivat kokeneet vakuutusyhtiöltä saamansa asiakaspalvelun sekä huolenpitotapaamiset todella hyväksi. Asiantuntevaa palvelua arvostettiin, sekä oman yhteyshenkilön tavoitettavuutta. Riskienhallinnallisesti yrittäjille oli löytynyt vahinkovakuuttamisen kautta riittävä vakuutusturva osakeyhtiölle, eikä yhtiöittämisprosessissa vakuutusmuutoksia koettu työlääksi. Kuitenkin yrittäjät kokivat tärkeäksi muutostilanteissa huomioida riittävä vakuutusturva niin yrityksellä, kuin omissa henkilökohtaisissa vakuutuksissa. Tapaamisten säännöllisyyteen annettiin haastattelussa selvä vastaus, jolloin tapaamisia tulisi olla noin kahden vuoden välein. Vakuutusmeklaritoiminta tuli vastaan yhdessä haastattelussa yrityksessä, jolla oli erilainen kokemus vakuutusyhtiöön päin asioimisesta. Kokonaisuutena voidaan todeta, että yrittäjät ovat olleet saamaansa palveluun todella tyytyväisiä, joka selvästi oli nähtävissä pitkistä asiakassuhteista.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tutkimuksen tavoitteena oli selvittää LähiTapiola Etelä-Pohjanmaan osakeyhtiömuotoisilta maatila-asiakkailta, miten ovat vakuutusyhtiön toiminnan kokeneet kumppanina riskienhallinnassa ja vakuuttajana yhtiöitettään liiketoiminnan. Tutkimusaineistoa kerättiin haastattelemalla LähiTapiolan viittä maatilayrittäjää, jotka ovat osakeyhtiöittäneet maatilaliiketoiminnan. Haastatteluaineisto oli jaoteltu kolmeen osaluokkaan: yhtiöittäminen, riskienhallinta sekä vakuutusyhtiö.

Tutkimusongelman taustalla on selvästi lisääntynyt osakeyhtiömuotoisten maatilayrityksien määrän kasvu viimeisimpien vuosien aikana. LähiTapiolan asiakasryhmiä tarkastellessa maatila-asiakkaat ovat todella isossa roolissa, minkä vuoksi tavoitteena on saada tietoa vakuutusyhtiön toiminnasta vakuuttajana. Vastauksien pohjalta myös vakuutusyhtiö pystyy löytämään kehittämistarpeita omiin prosesseihinsa sekä toimintoihinsa.

Haastattelun mukaan yrittäjien halun yhtiöittää maatila vaikutti yhtiöittämisen tuomat hyödyt, kuten liiketoiminnan kehittäminen, investoinnit sekä kevyempi verotus. Haastateltavat olivatkin saavuttaneet yhtiöittämiselle asetetut tavoitteet ja olivat tyytyväisiä päätökseen maatilayhtiöittämisestä. Monet yrittäjät pitivät osakeyhtiön kirjanpitoa sekä varojen jakoa selkeänä. Kuitenkin ammattitaitoinen asiantuntijaverkosto kirjanpidossa sekä vakuuttamisessa nostettiin vahvasti esille. Aineiston pohjalta voidaan todeta, että yritysten olisi tärkeä panostaa kirjallisiin sopimuksiin, joiden tärkeys korostuu erityisesti toiminnan muutostilanteissa.

Opinnäytetyön tulosten avulla löydettiin vastaus aiemmin määritellyyn tutkimusongelmaan sekä tutkimuskysymyksiin. Tutkimustulokset osoittivat, että maatilayrittäjät ovat liiketoiminnassaan kiinnittäneet todella paljon huomiota vahinkojen ennaltaehkäisyyn sekä tilan toiminnan riskejä on mietitty laajasti. Riskienhallinnalliset toimenpiteet ovat osa tilan arkipäivää, jolloin varautumista oli tiloilla ennakoon mietitty. Tutkimustulokset antavat lisäksi merkittävästi tietoa maatalo-asiakkaiden kokemuksista toimeksiantajayritykselle, jolloin se pystyy kehittämään omia toimintojaan tutkimuksen avulla. Vakuutusyhtiön kannalta on todella tärkeää osata vastata myös muuttuvassa toimintaympäristössä

asiakkaiden riskienhallinnallisiin tarpeisiin sekä varmistaa asiantuntevalla palvelulla asiakaskokemus.

Vastaavanlaista tutkimusta ei oltu aiemmin tehty, mutta aihetta oli tutkittu hieman eri näkökulmista, kuten maatilayrityksien riskienhallinnasta ja yhtiöittämisen esiselvityksestä. Aiempien tutkimuksien lisäksi tässä tutkimuksessa nousi esille, että maatilayrittäjien tulee jatkossa huomioida omistajuussuhde vakuuttaessa tilan kohteita sekä huomioida oma henkilökohtainen vakuutusturva. Haastateltavat pitivät vakuutusyhtiötä merkittävänä kumppanina riskienhallinnassa ja yrityksen toiminnan turvaamisessa, kun maatila yhtiöitetään. Tulokset osoittivat, että maatilayrittäjät arvostivat vahvasti vakuutusyhtiön asiantuntijoiden ammattitaitoa ja toivovatkin, että huolenpitotapaamisia olisi parin vuoden välein.

Työn tavoitteena oli myös luoda LähiTapiolan käyttöön asiakasesite, joka toimii maatala-asiantuntijoiden käytössä asiakaskohtaamisissa. Esitteessä kiinnitettiin huomiota seuraaviin asioihin:

- Yhtiöittämisen kautta tulevat vakuutusturvan muutokset
- Osakeyhtiön perustiedot
- Seuraavan huolenpitotapaamisen ajankohta
- Tilakierros ja riskikohteet
- Maatilayrittäjän informaatiokanavat

Esitteen tarkoituksena on kerätä yhteen kaikki tarvittavat tiedot niin yrityksestä, kuin vakuuttamisesta sekä riskienhallinnasta ennen tilakäyntiä. Esitteen tavoitteena on helpottaa asiakaskohtaamista asiakkaan näkökulmasta. Tutkimushaastattelussa haastateltavilta yrittäjiltä kerättiin kokemusten pohjalta tietoa liittyen vakuutusyhtiön huolenpitotapaamisiin. Esitteeseen on tarkoitus nostaa esille niin haastattelussa esille nousseita asioita, kuin myös osakeyhtiön vakuuttamiseen yleisesti liittyviä asioita.

Tämän opinnäytetyön aihetta (Maatilojen yhtiöittäminen vakuuttamisen ja riskienhallinnan näkökulmasta) pystyttäisiin tutkimaan siten lisää, että selvitettäisiin miten vakuutusyhtiön maatala-asiantuntijat kokevat osakeyhtiömuotoisen tilan vakuuttamisen ja kuinka

riskienhallinnalliset kohteet ja näiden vakuuttaminen käydään huolenpitotapaamissa läpi. Tämä tutkimus antoi vastauksen siihen, miten asiakkaat ovat vakuutusyhtiön roolin kokeneet riskienhallinnassa ja vakuuttaja, mutta ei kuitenkaan tutkittu, miten vakuutusyhtiön omat asiantuntijat kokevat yrityksen vakuuttamisen. Asiantuntijoiden kokemuksien tutkiminen voisi antaa lisää ymmärrystä vakuutettavien kohteiden riskienhallinnallisista sekä vakuutettavista kohteista, erityisesti suurien osakeyhtiömuotoisten tilojen kohdalla. Maatila-asiantuntijoiden kokemuksia tulisi tutkia, että yhtiö ymmärtäisi tekijöiden koulutustarpeet muuttuvassa toimintaympäristössä sekä riskienhallinnallisesti huomiota vaativat tilan toiminnot.

LÄHTEET

- Digi- ja väestötietovirasto. Ei päiväystä. Edunvalvontavaltuutus. [Verkkosivu]. [Viitattu 18.9.2021]. Saatavana: <https://dvv.fi/edunvalvontavaltuutus-eli-tuen-tarpeen-ennakointi>
- Erkkilä, J. 24.6.2019. Mikä on testamentti ja miksi se kannattaa tehdä? [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 18.9.2021]. Saatavana: <https://www.salkunrakentaja.fi/2019/06/testamentti/>
- Eskola, E, 2009. Maatilayrittäjän perusturva. Teoksessa Yliselä, P. (toim.), Maatilayrittäjän hyvinvointi, Porvoo: ProAgria & MTT
- Finanssiala. 26.6.2020. Osakassopimus selkiyttää pelisäännöt. [Verkkosivu]. [Viitattu 18.9.2021]. Saatavana: <https://www.finanssila.fi/osakassopimus-selkiyttaa-pelisaannot/>
- Hallipelto, A., Hietanen, M., Narikka, J., Saltevo, A. & Soikkanen, K. 2013. Yhtiöittäminen. Helsinki: Tietoasema.
- Hannula, A. & Kari, M. 2007. Osakassopimukset. [Verkkokirja]. Helsinki: Talentum Media. [Viitattu 18.9.2021]. Saatavana Alma Talent -palvelussa. Vaatii käyttöoikeuden
- Hirsijärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hohl, R. 2019. Agricultural Risk Transfer: From Insurance to Reinsurance to Capital Markets. [Verkkokirja]. Englanti. [Viitattu 23.8.2021]. Saatavana: ProQuest Ebook Central -palvelusta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Ilmonen, I., Kallio, J., Koskinen, J. & Rajamäki, M. 2016. Johda riskejä: Käytännön opas yrityksen riskienhallintaan. Helsinki: Finva Finanssikoulutus Oy
- Jokipii, P., Teräväinen, H. & Helin, J. (toim.) 2005. Maatilan riskienhallinta. Tieto tuottamaan 110. Keuruu: ProAgria & MTT.
- Juvonen, M., Koskensyrjä, M., Kuhanen, L., Ojala, V., Pentti, A., Porvari, P. & Talala, T. 2014 Yrityksen riskienhallinta. Vantaa: Hansaprint.
- Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä: Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kay, R.D., Edwards, W.M. & Duffy P. A. 2019. Farm Management. New York: McGraw-Hi.

- Kuja-Lipasti, O. 15.12.2017. Maatilan yhtiöittäminen toimintamuodon muutoksena. [Verkkojulkaisu]. ProAgria. [Viitattu 8.5.2022]. Saatavana: https://www.proagria.fi/sites/default/files/attachment/maatilan_yhtioittaminen_15122017.pdf
- L 21.7.2006/624. Osakeyhtiölaki.
- L 30.12.1997/1336. Kirjanpitolaki
- L.12.12.1958/482. Verotuslaki.
- Lauhanen, R., Mäki, T., Perämäki, L. & Saarikoski, S. (toim.) 2018. Ratkaisuja ruokaan. Seinäjoki: Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja B. Raportteja ja selvityksiä 135.
- Lehtonen, M. 2021. Maatalousyrityksien riskienhallinta. [Verkkojulkaisu]. Opinnäytetyö, Seinäjoen ammattikorkeakoulu. [Viitattu 6.1.2022]. Saatavana: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/356085/Lehtonen_Marleena%20.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Leppälä, J. & Murtonen, M. 2007. Riskienhallinta helpottaa maatilan johtamista. [Verkkolehti]. Maaseudun tiede. [Viitattu 17.8.2021]. Saatavana: <https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/465270/mtt-mt-v64n03s16a.pdf;jsessionid=3E28CB32CE2606EA8B64E4878A58AFCC?sequence=1>
- Leppälä, J., Murtonen, M. & Kauranen, I. 2012. Farm Risk Map: A contextual tool for risk identification and sustainable management on farm. [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 23.8.2021]. Saatavana: ProQuest Ebook Central -palvelusta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Lindvall, J. 2020. Osakassopimus maatalaosakeyhtiössä. [Verkkojulkaisu]. Talousoikeudellinen pro gradu –tutkielma, Vaasan yliopisto, Laskentatoimen ja rahoituksen akateeminen yksikkö. [Viitattu 6.1.2022]. Saatavana: https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/11098/UVA_2020_Lindvall_Johanna.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Luke. Ei päiväystä. Maatilan riskienhallinta. [Verkkosivu]. Helsinki: Luonnonvarakeskus. [Viitattu 17.8.2021]. Saatavana: <https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/hankkeet/maatilanriskienhallinta>
- LähiTapiola. Ei päiväystä. Sisäinen materiaali. Julkaisematon.
- Maatilan riskienhallinta. Ei päiväystä. LähiTapiola-Maatilan riskienhallinta. [Verkkosivu]. [Viitattu 19.7.2021]. Saatavana: <https://www.lahitapiola.fi/maatilat/edut-ja-palvelut/maatilan-riskienhallinta/omaisuuden-ja-toiminnanriskit>

Maatilayrittäjän henkilöturvaa. Ei päiväystä. LähiTapiola-Maatilayrittäjän henkilöturvaa. [Verkkosivu]. [Viitattu 11.1.2022]. Saatavana: <https://www.lahitapiola.fi/maatilat/vakuutukset-ja-elake/henkilovakuutukset>

Mela. 10.6.2021. Mela-turvaa maatalousyrittäjille. [Verkkosivu]. [Viitattu 19.7.2021]. Saatavana: <https://www.mela.fi/maatalousyrittajat/mela-turvaa-maatalousyrittajalle/>

Minilex. Ei päiväystä. Osakassopimus. [Verkkosivu]. [Viitattu 18.9.2021]. Saatavana: <https://www.minilex.fi/a/osakassopimus>

MTK-Etelä-Pohjanmaa. 24.2.2022. Maatilan varautuminen. [Webinaari]. [Viitattu 24.2.2022]

Murtonen, M. & Ristola, P. 2009. Riskienhallinnan käytännöt maatilalla. Teoksessa P. Yliselä (toim.), Maatilayrittäjän hyvinvointi. Porvoo: ProAgria & MTT.

Niemi, J. & Ahlstedt, J. 2013. Suomen maatalous maaseutuelinkeinot 2013. MTT Taloustutkimus. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 17.8.2021]. Saatavana: https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/480780/jul114_SM2013.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Norri, J. 2017. Perintö ja testamentti: käytännön asiakirja. [Verkkokirja]. Helsinki: Alma. [Viitattu 18.9.2021]. Saatavana Alma Talent-palvelussa. Vaatii käyttöoikeuden

Ojala, I. 22.1.2014. Maatilaosakeyhtiön verotus sisältää useita poikkeuksia. [Verkkosivu]. Tilisanomat. [Viitattu 8.5.2022]. Saatavana: <https://tilisanomat.fi/verotus/maatilaosakeyhtion-verotus-sisaltaa-useita-poikkeuksia>

OP. Ei päiväystä. Maatilan riskienhallinta. [Verkkosisu]. [Viitattu 5.3.2022]. Saatavana: <https://www.op.fi/yrietykset/asiakkuus/maatalousyrittajan-palvelut/maatilan-riskienhallinta>

Paavilainen, J. 4.12.2017. Maatilan osakeyhtiöittäminen käytännössä ja yhtiön hallinto. MTK Pohjois-Savo. Power Poin esitys. [Viitattu 10.5.2022]. Saatavana: <https://pohjois-savo.mtk.fi/documents/197480/240467/MTK+Maatilojen+yhti%C3%B6itt%C3%A4mine+4.12.2017+Iisalmi+Juhani+Paavilainen.pdf/ed885845-ea55-770f-67f6-4198c06ce1fa?t=1544530509753>

Pulkkinen, M. 2015. Maatilojen henkilöriskit hallintaan. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 17.8.2021]. Saatavana: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/suomalainen-maaseutu/maatilojen-henkilöriskit-hallintaan-1.119447>

Pulkkinen, M. 2022. Osakeyhtiöstä parempi palkka yrittäjille. Maatilan Pellervo 27.1.2022, 1–2.

- Puusa, A. & Juuti, P. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus.
- Ristola, P. & Lumiaho, M. 2009. Lisäturvaa sosiaaliturvan täydennykseksi. Teoksessa Yliselä, P. (toim.), Maatilayrittäjän hyvinvointi, Porvoo: ProAgria & MTT
- Ryhänen, M. & Sipiläinen, T. 2018. Maatalousyrittäjien johtaminen ja toiminnan kehittäminen: Tuotannon suunnittelu strategisen johtamisen tukena. Helsinki: Tampest Oy. Saatavana: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/228594/OPPI-%20KIRJA_Ryhänen%26Sipiläinen.pdf?sequence=3&isAllowed=y
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. [Verkkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. [Viitattu 14.5.2022] Saatavana: <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/index.html>
- Salonpää, S. 2018. Maatalousyrittäjien yhtiöittämisen esiselvitykset. [Verkkojulkaisu]. Seinäjoki: Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Ruoka. Opinnäytetyö. [Viitattu 6.1.2022]. Saatavana: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/151727/Salonpaa_Saana.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Sinisalo, A. 2007. Tapaturmien riski-indeksin määrittäminen suomalaisilla maataloilla. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus. MTT:n selvityksiä 149. [Viitattu 18.8.2021]. Saatavana: <http://www.mtt.fi/mtts/pdf/mtts149.pdf>
- Suomi.fi. 27.7.2021a. Testamentin tekeminen. [Verkkosivu]. [Viitattu 18.9.2021]. Saatavana: <https://www.suomi.fi/kansalaiselle/talouden-hoitaminen/oman-talouden-suunnittelu/opas/testamentti/testamentin-tekeminen>
- Suomi.fi. 3.11.2021b. Miten avioehto tehdään? [Verkkosivu]. [Viitattu 11.5.2022]. Saatavana: <https://www.suomi.fi/kansalaiselle/parisuhde-ja-perhe/parisuhde/opas/avioliiton-solmiminen/miten-avioehto-tehdaan>
- Tilastokanta. Ei päiväystä. Maatalousyrittäjien työtapaturmat työvaiheen ja sukupuolen mukaan 2016. [Verkkojulkaisu]. Luonnonvarakeskus. [Viitattu 17.8.2021]. Saatavana: https://www.stat.fi/til/ttap/2016/ttap_2016_2018-11-30_kat_001_fi.html
- Tilastotietokanta. Ei päiväystä. Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä oikeudellinen muoto. Tilastopalvelu. [Verkkojulkaisu]. Luonnonvarakeskus. [Viitattu 6.1.2022]. Saatavana: https://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE_02%20Maatalous_02%20Rakenn_02%20Maatalous-%20ja%20puutarhayritysten%20rakenne/04_Maatalous_ja_puutarhayrit_lkm_omistajar_yh.px/table/tableViewLayout2/

- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 2. uud. p. Helsinki: Tammi.
- Verohallinto. 1.1.2022. Osingot listaamattomasta yhtiöstä. [Verkkosivu]. [Viitattu 13.5.2022]. Saatavana: <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osingot/osingot-listaamattomasta-yhtiosta/>
- Verohallinto. 2021a. Osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloverotus. [Verkkosivu]. [Viitattu 27.8.2021]. Saatavana: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-ja-osuuskunta/tuloverotus/>
- Verohallinto. 2021b. Sosiaalivakuutusmaksut. [Verkkosivu]. [Viitattu 13.5.2022]. Saatavana: https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/yritys_tyonantajana/sosiaalivakuutusmaksut/
- Verohallinto. Ei päiväystä. Osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloverotus. Esitys- ja opetusmateriaali. [PowerPoint -esitys]. [Viitattu 8.5.2022]
- Vigani, M. & Kathage, J. 2019. To Risk or Not to Risk? Risk Management and Farm Productivity. American Journal of Agricultural Economics, 101. [Verkkoartikkeli]. Viitattu 23.8.2021]. Saatavana: Unpaywall-palvelusta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Vilkkä, H. 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä- Ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Vuori, S., Peltonen S. & Tuovinen, P. (toim.) 2013. Markkinariskien hallinta maatilalla. Tietotuottamaan 138. Porvoo: ProAgria & MTT.
- YhtiöWiki. Ei päiväystä. Yhtiömuotoinen maatalous -wiki. [Verkkosivu]. ProAgria. [Viitattu 19.7.2021]. Saatavana: http://www.yhtiowiki.fi/doku.php?id=yhtiowiki:yhtioemuotoinen_maatalous_suomessa
- Yrittäjät. Ei päiväystä. Palkanmaksu yrittäjälle. [Verkkosivu]. [Viitattu 23.5.2022]. Saatavana: <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/verot-ja-talous/taloushallinto/palkanmaksu-yrittajalle/>
- Österman, P. 2007. Yritysmuodon valinta. Teoksessa A. Enroth, P. Österman & T. Harmoinen (toim.), Maatilayrityksen yhtiöittäminen, Keuruu: ProAgria & MTT, 6–17.

LIITTEET

Liite 1. Haastattelukysymykset

Liite 2. Asiakasesite

Liite 1. Haastattelu kysymykset

Yhtiöittäminen

1. Milloin olette yhtiöittäneet tilan ja ketkä osakeyhtiöön kuuluvat?
2. Millaisia tavoitteita yhtiöittämiselle oli ja onko ne saavutettu?
3. Käytettiinkö yhtiöittämisprosessissa ulkopuolisia asiantuntijoita?
4. Millaisia kirjallisia sopimuksia maatilayrityksenne on tehnyt?

Riskienhallinta

5. Mitä riskejä tilallasi on ja mitkä koet näistä isoimmiksi riskeiksi?
6. Kuinka olette varautuneet maatilanne suurimpiin riskeihin?
7. Millaista yhteistyötä vakuutusyhtiön kanssa on ollut?
8. Miten vakuutusyhtiö on osannut vastata maatilanne riskienhallintaan?

Vakuutusyhtiö

9. Miten olet pitänyt yhteydenpidon vakuutusyhtiöön?
10. Millaiseksi koette yhteydenpidon vakuutusyhtiön suuntaan?
11. Millaisiksi olette kokeneet LähiTapiolan huolenpitotapaamiset?
12. Koetteko saavan riittävää tietoa LähiTapiolan palveluista ja eduista?
13. Kuinka toivotte, että vakuutusyhtiö voisi jatkossa kehittää toimintaansa?

Liite 2. Asiakasesite

Hei!

Tulevassa huolenpitotapaamisessa käymme läpi tilanne yhtiömuodon muutoksen myötä tulleet muutokset vakuutusturvaan. Käymme läpi osakeyhtiön omistuksessa olevat vakuutettavat kohteet sekä henkilökohtaisen vakuutusturvan yrityksen osakkailta. Toivommekin, että kaikki yrityksen osakkaat ovat tapaamisessa paikalla.

Osakeyhtiön perustiedot

Osakkaat ja omistus %
 Tilatunnus
 Liikevaihto (maatalouden ja liitännäiselinkeinon)
 Osakeyhtiön omistuksessa:
 Peltopinta-ala
 Metsäpinta-ala
 Jäsennumero (MTK/MHY)

Tapaamisen yhteydessä teemme tilakierroksen. Tarkoituksena on käydä yhdessä läpi kaikki maatilan pihapiirin rakennukset, jolloin voimme keskustella tilan riskienhallinnasta ja tärkeistä turvallisuusasioista. Tuotantoeläintiloihin tautiriskin vuoksi emme tule, mutta erityisesti lämpökeskus, kuivurit ja korjaamot ovat paloturvallisuuden kannalta tärkeitä kohteita. Tilakierroksen aikana pystymme varmistamaan, että kaikki tilan kohteet ovat tulleet huomioitua vakuutusturvaa rakentaessa.

Onko tilallasi tulossa suuria muutoksia toimintaan?

Milloin toivoisit seuraavaa huolenpitotapaamista: _____

Seuraamalla LähiTapiola Etelä-Pohjanmaa sosiaalisessa mediassa varmistat omistaja-asiakkaana saavasi kaikista yrityksen tarjoamista eduista ja palveluista tietoa. Päivitetään markkinointiluvat samalla ajan tasalle, niin saat jatkossa maatila-asiakkaille suunnatun uutiskirjeen sähköpostiisi!

Mikäli olet sovitusta tapaamisesta estynyt toivon, että ilmoitat siitä mahdollisimman pian!

Ystävällisin terveisin,
 Maatila-asiantuntija
 LähiTapiola Etelä-Pohjanmaa

 LÄHITAPIOLA
 Etelä-Pohjanmaa